

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdoba» v Govecu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužnji Evropi.

ODLOČEN ODGOVOR DELAVSKEGA RAZREDA NA NEPOPUSTLJIVOST DELODAJALCEV

Lama: stavka delavcev Fiata se vključuje v splošno borbo za ohranitev zaposlitve

Vanni obtožil vodstvo turinske tovarne, da podpira tiste politične kroge, ki bi hoteli obrniti politično os države na desno - Danes začetek pogajanj med sindikalnimi predstavniki in Confindustrio o izenačenju vrednosti točke draginjske doklade

TURIN, 9. — V Turinu je bila splošna stavka, ki so jo proglasile sindikalne organizacije po razbitju pogajanj z vodstvom tovarne FIAT, ki je sklenilo vpisati v dopolnilno blagajno nad 70 tisoč delavcev, še zlasti je bila občutna med delavci raznih Fiatovih obratov, ki so se množično odzvali pozivu sindikalnih organizacij in se vzdržali dela. Protestna manifestacija se je v glavnem odvijala v popolnem redu, samo pred obratom Mirafiori je prišlo do neredov, med katerimi je bilo 13 ranjenih, od katerih je eden, kot kaže, v hudem zdravstvenem stanju.

Na Trgu Solferino je bilo protestno zborovanje, na katerem so spregovorili generalni tajniki treh sindikalnih organizacij. Generalni tajnik CGIL Lama je več deset tisoč delavcem, ki so se zbrali na trgu, dejal, da je borba delavcev Fiata zgolj moment v splošni mobilizaciji, h kateri so poklicani vsi italijanski delavci, da bi podprli sindikalno linijo v pogajanjih, ki jih bodo predstavniki sindikatov imeli v prihodnjih dneh z delodajalci. V nadaljevanju svojega pogoja je Lama dejal, da je vodstvo Fiata hotelo izzvati sindikalno giba-

no razvoja. Lama je ugotovil, da Fiat ni imel tehtnih razlogov, da bi rekel ene sindikatom, zato je očitno, da so bistveni vzroki razbitja pogajanj političnega in ne gospodarskega značaja, saj je Fiat hotel s svojim zadržanjem podkrediti desničarske sile, da bi prišlo do take rešitve vladne krize, ki bi bila delodajalcem v prid. Neopustljivo stališče vodstva turinske tovarne bo vsekakor vplivalo tudi na pogajanja, ki jih bodo sindikati imeli v prihodnjih dneh s Confindustrio, saj bodo za pogajalno mizo sedeli prav tisti ljudje, ki so z vpisom 70.000 delavcev FIAT v dopolnilno blagajno zadali hud udarec zaposlitvi in delavskim plačam.

Za Lamo je spregovoril generalni tajnik UIL Vanni, ki je poudaril, da je borba za ohranitev delovnega mesta, ki jo vodijo delavci CIAT tesno povezana z bojem vseh italijanskih delavcev v obrambo zaposlitve, kupne moči plač in demokracije. Vanni je dejal, da je Italija trenutno v težkem političnem in gospodarskem položaju, obenem pa je poudaril, da težav ni mogoče premestiti samo z žrtvami delavskega razreda. Tudi predstavnik UIL se je ustavil pri pogajanjih, ki jih bodo sindikalne organizacije imele že jutri s predstavniki delodajalcev o izenačenju vrednosti točke draginjske doklade na najvišji ravni, o boju proti inflaciji in recesiji ter v obrambo kupne moči plač. Naloga sindikalnih predstavnikov ne bo lahka, je dejal, poglavitno pa je dejstvo, da je današnja stavka dokazala, da je delavski razred enoten in da ve, kaj hoče.

Generalni tajnik CISL Storti je začel z ugotovitvijo, da je v Italiji še mnogo nostalgikov, ki bi hoteli zasukati kolo zgodovine nazaj, v tisto obdobje, ko je turinska tovarna lahko počenjala z delavci, kar je hoteli. Fiat je hotel v sedanjem kritičnem trenutku uveljaviti svojo voljo, poudariti, da «v tovarni ukazuje gospodar» in s tem dati zgled vsem drugim podjetjem ter Confindustriji. V zaključku svojega pogoja je Storti dejal, da je delavski razred pripravljen boriti se proti recesiji in inflaciji, nikakor pa ni pripravljen na to, da bi za premostitev sedanjih težav morali plačati samo delavci.

V intervjuju nekemu rimskemu tedniku je generalni tajnik kovinarskega sindikata UIL Giorgio Benvenuti dejal, da še ni točno ugotovljeno, ali mora Fiat res izdelati 200.000 avtov manj. Če tudi bi bilo res, ni nikakor mogoče zahtevati od delavcev, naj to zahtevo uresničijo samo s svojimi žrtvami. Tudi podjetje mora dati svoj prispevek, pravi Benvenuti, ki v nadaljevanju ugotavlja, da je sedanji politični trenutek izredno naklonjen delodajalcem. Vlada kri-

že zlasti najnižjih. To je treba doseči predvsem z izenačenjem točke draginjske doklade z ustreznim o-vrednotenjem že dozorelih točk. Sindikalne organizacije so obenem izrazile pripravljenost, da delodajalci izplačajo že dozorele točke draginjske doklade v daljšem časovnem razdobju ter so izrazile željo, da bi pogajanja tekla tudi o vprašanju razdelitve dopustov na več obdobjev ter združitve praznikov, ki padajo med tednom.

Jutrišnja pogajanja vsekakor ne bodo potekala v mirnem vzdušju, še zlasti zaradi razbitja pogajanj med Fiatom in sindikalnimi organizacijami. Med predstavniki sindikalnega gibanja prevladuje mnenje, da bo treba, v primeru razbitja pogajanj s Confindustrio, izvesti v prihodnjih dneh trdo sindikalno akcijo. Govorijo že o 16. oktobru, ko bodo kovinarji (milijon in pol delavcev) imeli vsedravno stavko.

Kissinger spet na Bližnjem vzhodu

Kissinger se je vrnil na Bližnji vzhod. Kairo, kjer se srečuje z egiptovskim zunanjim ministrom Fahmijem in predsednikom Sadatom, je prva etapa njegove poti čez Izrael in Palestino do Saudske Arabije. Na sliki: Kissinger se posavlja od predsednika Forda pred odhodom iz Washingtona. Članek o Kissingerjevem potovanju objavljamo na 6. strani

Danes volitve v Angliji

LONDON, 9. — Danes se je v Veliki Britaniji, kjer bo jutri volilo 30 milijonov volivcev, zaključila volilna kampanja. Voditelji treh največjih strank, Wilson, Heath in Thorpe so zvečer s televizijskih ekranov še zadnjič pozvali Britance, naj se v čim večjem številu udeležijo jutrišnjih volitev.

Wilsonovi zadnji govori so bili posvečeni v glavnem prav vprašanju pristnosti na voliščih, saj so Britanci, ki so februarja letos že imeli politične volitve, dokaj jasno dokazali, da ne sledijo s posebnim zanimanjem volilni kampanji. Zadnje ankete so sicer pokazale, da je Wilsonova laburistična stranka odločno pred konservativci in preferenčni britanski volivcem. Tako konservativci kot liberalci so v zadnjih dneh nazadovali.

Na predvečer volitev so, kot kaže, še najbolj zaskrbljeni liberalci, saj so prejšnjo noč neznanzi vdrli v osrednji sedež liberalne stranke ter odnesli nekaj Thorpovih zapuštnih dokumentov. Vodja liberalcev je odpoval v North Devon, kjer je njegovo okolišje in kjer bo čakal na izid volilnega posvetovanja.

Londonska borza je negativno reagirala na napovedovanje ankete, ki ugotavlja, da bo zmaga na volitvah po vsej verjetnosti šla laburistom. S tem v zvezi predvidevajo vrsto podzavljanih in indeks gospodarskega lista «Financial Times» je padel na raven 191,9, se pravi skoraj 10 točk manj kot so zabeležili včeraj.

(Na sliki: vodja laburistov Wilson med enim svojih zadnjih predvolilnih posvetov.)

WASHINGTON, 9. — Poljski voditelj Edward Gierek, ki se muči na uradnem obisku v ZDA, in ameriški predsednik Gerald Ford sta sinoči podpisala skupno načelno izjavo ter izjavilo, da ameriško-poljsko sodelovanje na gospodarskem, industrijskem in znanstvenom - tehničnem področju,

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 9. — Predsedstvo CK ZKJ je na svoji četrti seji sprejelo sklep o uresničenju politične gospodarske stabilizacije in potrdilo sklep razširjene seje iz vršnega komiteja, da se delegacija ZKJ udeleži posvetovalnega sestanka komunističnih partij Evrope, ki bo od 15. do 18. oktobra v Varšavi in na katerem bo opravljena izmenjava mnenj o pobudi za sklicanje konferenca komunističnih partij Evrope.

V sklopu o uresničenju politične gospodarske stabilizacije, ki določajo neposredne naloge državnim organom, družbeno - političnim organizacijam, družbeno - političnim skupnostim in komunistom se poudarja odgovornost za izvajanje teh nalog. V središču družbene dejavnosti, se med drugim poudarja v sklopu, mora biti sprejem takih ukrepov, ki bodo omogočili hitrejšo menjavo družbenih odnosov v skladu z ustavo in s sklepi 10. kongresa ZKJ. V sklopu se nadalje zahteva hitrejši razvoj prakse samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja; pospešitev dela za usklajevanje vseh področij gospodarskega sistema z ustavo ter za določanje skupne dolgoročne politike razvoja; sprejetje dolgoročnega

programa razvoja organizacij združenega dela in skupne dolgoročne politike; povečanje naporov, da se v določenih rokih sklenejo srednjeročni družbeni načrti razvoja Jugoslavije do 1990. leta in osnove gospodarske politike v prihodnjem letu.

V sklopu predsedstva ZKJ se zahteva nadalje, da se čimprej pripravi in doseže dogovori o bistvenih vprašanjih graditve in delovanja gospodarskega sistema. Odgovornim organom Zveze komunistov je bilo naloženo, da skupno z drugimi družbeno političnimi organi proučijo vse aspekte protinflacijske akcije in ukrepe gospodarske politike. Neobhodno potrebno je, se poudarja v sklepih, da se podvzamejo konkretni ukrepi za menjavo proizvodnje, da bi se zmanjšal uvoz surovin, reprodukcijskega materiala, goriva in hrane, ki se lahko proizvajajo iz lastnih virov. Borba proti inflaciji zahteva, da se opustijo razni investicijski in drugi programi in da se ta sredstva angažirajo v produktivne namene. Prav tako je treba pospešiti delo za graditve sistema cen in uvesti najodločnejšo borbo proti tendencam neopravičljivega povečanja cen. Dosednje se mora izvajati program varčevanja vseh vrst energije, surovin in drugih izdelkov, ki se uporabljajo.

V okviru graditve gospodarskega si-

stema se morajo predvideti ukrepi za izvajanje take politike razvoja, ki bo zagotovila pozitivno plačilno bilanco. Neobhodno potrebno je vlagati večje napore za sodobnejšo organizacijo gospodarstva, da bo sposobno za bolj koordiniran nastop na inozemskih trgih. Potrebno je povečati odgovornost in disciplino za spoštovanje zakonskih predpisov oziroma družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov.

B. B.

Novembra srečanje Ford-Brežnjeva

WASHINGTON, 9. — Novi ameriški predsednik Gerald Ford se bo po vsej verjetnosti še prihodnji mesec sestel s tajnikom KP SZ Leonidom Brežnjevom. Srečanje bi moralo biti nekje na Pacifiku kmalu po predvidenih obiskih ameriškega predsednika na Japonskem in v Južni Koreji. V Belu hiši so potrdili, da so v teku priprave za tako srečanje, ki bo neformalnega značaja in katerega namen naj bi bil predvsem omogočiti spoznanje med državnikom v pričakovanju pravega ameriško - sovjetskega vrha, do katerega bo prišlo v začetku poletja prihodnjega leta.

NEPREDVIDEN PODALJŠEK POSVETOVANJ ZA REŠITEV VLADNE KRIZE

Danes sklep predsednika republike Leoneja o zaupanju mandata za sestavo nove vlade

Verjetno bo predsedniku senata Spagnoliju poverjen «poizvedovalni» mandat - Šele nato naj bi Fanfani poskusil obnoviti levsredinsko vlado - Leone sprejel predstavnike PSI, PRI, neodvisne levice in SVP

RIM, 9. — Predsednik republike se je odločil za nepričakovan podaljšek posvetovanj za rešitev vladne krize: tiskovni urad Kvirinala je sporočil, da bo Leone jutri zjutraj sprejel še predsednika obeh domov parlamenta, in sicer najprej predsednika senata Spagnolija in nato predsednika poslanske zbornice Perlinija.

Pričakovanja, da bo Leone že danes poveril mandat za sestavo nove vlade, se torej niso izpolnili. Glavni vzrok za to zamudo je predvsem v oklevanju tajnika KD Fanfania, ki je glavni in pravzaprav edini kandidat za novega ministrskega predsednika, ki pa se še vedno brani, da bi sprejel mandat. Politični položaj je namreč zelo težaven, odnosi med levsredinskimi strankami pa kar se da zaostreni, zaradi česar bo naloga koalicijske, sila delikatna in problematična. Fanfani se tega zaveda, zaveza pa se tudi, da bi ga morilebiti neuspehi po hudih porazih na referendumu in na upravnih volitvah na Sardiniji ugnel zelo drago stati ter da bi se njegov položaj v stranki in v državi močno zamažal.

Obstaja pa tudi drugi, nekoliko bolj tehten vzrok, zaradi katerega se Fanfani vsaj za sedaj otepa mandata. Dejstvo je, da predstavljata Fanfani nekakšen «zadnji» razlog za rešitev levsredinske formule. Odigrati ta adut že na samem začetku «partije» med štirimi strankami bi ugnel biti nevarno, saj bi v primeru neuspeha ostalo povsem jasno, da je levi

center dokončno propadel. Prav zaradi tega Fanfani vztraja na predlogu, naj Leone poveri najprej zgolj «poizvedovalni» mandat predsedniku senata Spagnoliju, ki je sicer demokristijan, vendar pa je zaradi svojega položaja, pa tudi zaradi osebnosti človeka, iznad političnih iger in strankarskih ali strupenih manevrov. Spagnolij bi moral «pripraviti» temo Fanfania, ki bi stopil v igro šele, ko bi mu stranke levega centra dale zaostna jamstva za uspeh njegovega poskusa. Kot kaže, se predsednik republike ne navdušuje nad tem predlogom, glede katerega goji precejšnje pomisleke tudi nekatere stranke nameravane koalicije. Tako na primer v socialističnih krogih trdijo, da bo PSI stopila v vladno koalicijsko samo če bo prejela ustrezna jamstva glede spremembe dosedanje politike, ta jamstva pa lahko da samo Fanfani, nikakor pa ne Spagnolij, ki bi ne mogel voditi pogajanj v imenu krščanske demokracije.

Vendar pa Fanfani vztraja na svojem stališču, zaradi česar so v Rimu prepričani, da bo predsednik republike ustregel njegovi zahtevi. Zato pričakujejo, da bo jutri poveril poizvedovalni mandat prav predsedniku senata Spagnoliju.

Vsekakor je predsednik republike danes nadaljeval posvetovanja za rešitev vladne krize. Zjutraj je najprej sprejel delegacijo PSI, ki so jo sestavljali tajnik De Martino in predsednika parlamentarnih skupin Zuccala in Mariotti in s katero se je zadržal eno uro. Ob zaključku razgovora je De Martino oralas častnikarjem stališče PSI do krize in v prvi vrsti poudaril odločno nasprotovanje razpustu parlamenta in sklicanju predčasnih volitev, čeprav bi se z njimi PSI prav gotovo okostil. De Martino je dodal, da so socialisti že večkrat poudarili potrebo po globokih spremembah vladne politike na gospodarskem in družbenem področju v smislu odločne podpore proizvodnji, boja javnih oblasti proti nevdržnim podražitvam, zaščite plač in najnižjih dohodkov in bolj pravične porazdelitve žrtve, ki jih terja sedanja kriza. Tajnik PSI je ugotovil, da druge stranke še niso dale nobene odgovora na ta vprašanja in da zato pričakujejo odgovor od mandatarja za sestavo nove vlade. Od tega odgovora — je zaključil De Martino — bodo odvisni sklepi PSI glede sestave nove vlade. Takoj za socialistično delegacijo je Leone sprejel tajnika PRI La Malfa, ki ga je spremljal poslanec

Reale. La Malfa je pozneje v razgovoru s častnikarji ugotovil, da se položaj slabša, kot dokazujejo tudi pogoji, v katerih se je znašlo veliko podjetje, kakršno je Fiat, in še bolj manjša podjetja. Tajnik PRI je poudaril, da se ne sme ošibiti politike varčevanja, ki jo je sprožila Rumorjeva vlada maja letos, ampak da jo je treba nasprotno ohraniti in uskladiti z novim položajem. La Malfa je dodal, da je potrebna velika žrtev vseh zaposlenih na vseh sektorjih nacionalnega življenja, tako zasebnih kot javnih.

Naslednji je bil na vrsti predsednik senatne skupine neodvisne levice Feruccio Parri, ki je po razgovoru z Leonejem dejal, da bi bil predčasni razpust parlamenta najslabša rešitev, da pa bo zelo težko sestaviti enotno vlado zaradi sedanjih razprtij med strankami, skupinami in strujami. Parri se je zavezal za ustanovitev vladne demokracije enotnosti in za povezavo s komunistično partijo. Popoldne je Leone sprejel še drugega predstavnika neodvisne levice, posl. Anderlinija, ki predseduje mešani skupini poslanske zbornice. Anderlini je opozoril na hudo odgovornost ti-

stih, ki so v tem dramatičnem trenutku sprožili vladno krizo. Še hujšo odgovornost pa bi nosil, kdor bi skušal zavlačevati krizo ali povzročiti predčasni konec zakonodajne dobe. Anderlini je dodal, da država potrebuje resno vlado s čimširšo ljudsko bazo, ki naj bi preprečila, da bi morali breme krize prenašati samo najbolj šibki sloji in ki naj bi vodila do kraja boj proti črnim mrežam.

Zadnja sta obiskala predsednika republike sen. Cifarelli (PRI) kot predsednik mešane skupine senata, in posl. Riz (SVP) kot podpredsednik mešane skupine poslanske zbornice. Sednji se je po razgovoru z Rumorjem izrazil proti možnosti sklicanja predčasnih volitev.

Schmidt obišče Kitajsko

BONN, 9. — Zahodnonemška vlada je sporočila, da bo kancler Schmidt prihodnje leto obiskal Kitajsko. Sporočilo so dali po razgovoru med Schmidtom in namestnikom zunanjega ministra LR Kitajske Cao Kuanghuan, ki se muči na tridnevem uradnem obisku v Bonnu.

Nova grška vlada

Včeraj je v Atenah prislegla nova grška vlada, ki jo povečini sestavljajo tehniki in ki ima nalogo, da vodi državne posle do novembrskih parlamentarnih volitev. Na sliki: ministrski predsednik Karamanlis s predsednikom republike Gizikisom (na desni s temnimi naočniki) in z novimi ministri takoj po prisegi

DANES

Predsednik republike Leone bo danes sprejel sklep o zaupanju mandata za sestavo nove vlade. Glavni kandidat za mandatarja je tajnik KD Fanfani, ki pa še vedno okleva, zaradi česar v Rimu prevladuje mnenje, da bo Leone poveril poizvedovalni mandat predsedniku senata Spagnoliju, ki naj ugotovi, ali obstajajo pogoji za obnovitev levsredinske koalicije. Ko bi se v tej fazi pokazalo, da obstajajo resne možnosti za tako rešitev vladne krize, bi Fanfani končno sprejel mandat in poskusil sestaviti novo vlado.

Turinski delavci so odločno odgovorili na nepopustljivo stališče tovarne FIAT, ki je razbala pogajanja s sindikalnimi organizacijami in vztraja pri svojem sklepu, da vpíše več kot 70.000 delavcev v dopolnilno blagajno. Stavka, ki so jo proglasile sindikalne organizacije, je popolnoma uspešna in še enkrat potrdila odločnost delavstva, da nastopi v obrambo ravnih zaposlitve in delovnega mesta. Poudarjeno je bilo, da je vodstvo turinske tovarne s svojim stališčem hotelo podkrediti stališča tistih, ki bi hoteli zasukati politično os v Italiji na desno prav v sedanjem trenutku, ko so v teku posvetovanja za sestavo nove vlade.

Danes se bodo začela pogajanja med predstavniki sindikalnih organizacij in zastopniki Confindustrie, ki jih bo vodil prav predsednik Fiata Giovanni Agnelli. Pogajanja bodo tekla o izenačenju vrednosti točke draginjske doklade na najvišji ravni, da bi tako vsaj delno nadomestili izgubljeno vrednost delavskih plač, katerih kupno moč izpodkopa naraščajoča inflacija.

Na ukaz turinskega preiskovalnega sodnika dr. Violanteja so agenti oddelkov za boj proti terorizmu včeraj aretirali tri desničarske aktiviste, ki jih sodnik dolži združevanje v provokatne namene in poskusa državnega udara. Zorniki naj bi imeli namen ugrabiti vrsto vidnih političnih in sindikalnih osebnosti in ugrabiti ali ubiti celo dva ministra. Zadeva je vsekakor še zelo nejasna. V Kulturnem domu je bila sinoči otvoritvena premiera 30. sezone Stalnega slovenskega gledališča z uprizoritvijo Cankarjeve satirične komedije «Za narodov blago». Pred polno dvorano in v slavnostnem vzdušju, toliko bolj poudarjenem spritno dogajanja o krog te naše umišne ustanove, je v režiji Maria Urišča zaživel na odru in na izvirni sceni izrazil nekonvencionalno interpretirani Cankar.

SINOČI V DVORANI KULTURNEGA DOMA

DREVI ZAČETEK ŠESTE KRAŠKE OHCETI

Slavnostni začetek sezone SSG s komedijo «Za narodov blagor»

V režiji Maria Uršiča so poudarjene satirične poteze Cankarjevega besedila - Domiselna odrska realizacija ob usklajeni igri celotnega ansambla

S Cankarjevo satirično komedijo «Za narodov blagor» se Stalno slovensko gledališče začelo sinoči v polno zasedenem Kulturnem domu svojo 30. povojno sezono.

Po vsem dramatičnem razpletanju okrog eksistenčne bodočnosti našega gledališča in okrog samega začetka letošnje sezone, je bila otvoritvena premiera kljub vsemu v slavnostnem vzdušju predvsem zaradi potrjene umetniške vitalnosti našega poklicnega gledališkega kolektiva, ki mu njegovih kreativnih sposobnosti mučno krizno vzdušje ni moglo načeti. Morda je bila prav s svojo umetniško potenco ta premiera še najbolj primeren, še najbolj dostojen, čeprav žal ne odločujoči, odgovor celotnega kolektiva, od vodstva preko umetniškega delničnega osebja, na nezdružen položaj, v katerem se je znašlo naše gledališče po krivdi pristojnih ministrskih forumov v Rimu ki je obtoževalo priznati gledališki status stalnosti in z njim ustreznih dotacij, kot veljajo za vsa stalna gledališča v državi.

V enaki meri pa je bil dostojen tudi odgovor našega občinstva, ki je s svojo množično prisotnostjo hotelo še s posebnim poudarkom izraziti svojo solidarnost s to našo vrhunske umetniške ustanove, z njenim vodstvom in z umetniškim in tehničnim osebjem. Aplavz, ki je ob koncu igre pospremljal akterje z odra, je bil res aplavz njihovi odlični uspehi, bil pa je tudi aplavz njihovi odločnosti in trdnosti v plemenitem poslanstvu gledališke umetnosti.

Cankar je tokrat v režiji mladega in domiselnega režiserja Maria Uršiča bil deležen verjetno najmanj konvencionalne uporabe svoje komedije, ali bolj satire «Za narodov blagor». Kolikor je za njegovo življenja bila dokument časa in kolikor je bila z revolucionarnih njegovih stališč ironizirano šibanje malomeščanstva, toliko je bila v tej tržaški postaviti ohranjenosti v aktualizirani njena vsebina s pristopom, ki je postavil pod reflektorje za vsak čas nedopustno in škodljivo zamenjavanje resničnih interesov družbe z osebnimi interesi in hinavsko poniglavo.

Igralci so v zelo poudarjeni meri izvedli tako zasledljivi koncept in tako s posameznimi vlogami, kot s kolektivno ubrano igrano, na povsem izvirni sceni, ustvarili predstavo, ki se uvršča v vrh dosedanjih umetniških stvaritev Slovenskega gledališča v Trstu. V glavnih vlogah so nastopili Joško Lukeš (dr. Anton Grozdi), Alojz Milčič (dr. Pavel Gruden), Silvo Kobal (Aleksij pl. Gornik), Lidija Kozolčeva (Helena - Grudnova žena), Mira Sordova (Katarina - Grozdova žena), Anton Petje (Šćuka), Bogdana Bra-

tuževa (Mrmoljevka), pa še Miran- da Caharija (Matilda), Adrian Rustja (Klander), Stojan Čolja (Siratka), Ljilj Bogatec (Kadivec), Rado Nakrst (Kremzar), Stane Raztresen (Stebelec), Danilo Turk in še nekateri.

Sceno je izdelal Demetrij Čej, kostume Marija Vidau. Med občinstvom so bili tudi zelo številni predstavniki gledališč iz Slovenije, kakor tudi slovenski javni, kulturni in politični predstavniki z obeh strani meje.

Poziv osebja gledališča «Verdi» tržaški javnosti

Osebe občinskega gledališča «G. Verdi» je izdalo poročilo, v katerem se obrača na tržaško javnost.

PRVI KORAKI K REŠEVANJU DEŽELNE KRIZE

Vsak poskus se bo moral soočiti z vprašanjem javnih prevoznih

Tako poudarja v svoji izjavi deželni tajnik KPI - Jutri prvi sestanki deželnih predstavnikov KD-PSI in KD-PR

Prvi korak k reševanju deželne krize bomo zabeležili jutri dopoldne z dvostanskim razgovorom med predstavnikoma KD in PSI. Dopoldne med KD in PRI, v soboto dopoldne pa med KD in PSDL. Razgovor se bodo udeležili deželni tajniki in vodje deželnih svetovalskih skupin omenjenih strank, za KD pa tudi odv. Comelli kot predlagani predsednik deželnega odbora. Na danes dopoldne na sedežu KD se sestanek med predstavniki deželnega tajništva KD in deželnimi tajniki CGIL - CISL - UIL. Razpravljali bodo o najbolj perečih problemih. V zvezi z zadnjimi izjavami deželnega vodstva KD, je deželni tajnik KPI Kufarjav izjavil, da negativno ravnanje demokratskih predstavnikov demantira lepe namene, izražene v poročilu po sestanku deželnega vodstva KD v Vidmu. KD zdaj priznava nujnost temeljite in resne preučitve perečih problemov, najne pa se v zagati sprico konkrtnih predlogov KPI za spremembo politike. Cuffaro pri tem opozarja, da se ne moral vsak poskus za rešitev krize soočiti predvsem z vprašanjem javnih prevoznih in z zahtevami sindikatov. Kljub splošnim protestom zaradi povišanja tarif ni KD še pokazala niti znaka

dobre volje, da bi ubrala novo pot. Komunisti poudarjajo svojo zahtevo, da se spremeni zadevni deželni zakon, da se preklicajo povišani tarif, da se ustanovi medobčinski konzorcij, katerim naj se dodelijo zadostna sredstva. Komunisti, zaključuje Cuffaro svojo izjavo, izražajo svojo solidarnost prizadetim delavcem ter pozivajo vse demokratske sile, da zavzamejo jasna stališča.

Jesensko zasedanje občinskega sveta bi se moralo začeti v petek, 18. tm., toda do večerja ni bilo opaziti še nobenega konkretnega znaka in ni še prišlo do razčiščenja dogovora med predstavniki strank levega centra. Zato je treba čakati na sklepe pokrajinskih odborov KD in PSI, ki se bosta sestala jutri, oziroma v soboto. Ni pa izključena možnost ponovne odložitve seje občinskega sveta, kar bi pomenilo, da se bliža kriza, iz katere ne bi bilo izhoda.

V zvezi z jesenskimi zasedanjem občinskega sveta še je te dni sestala svetovalska skupina KD, kateri je zupnik skupno z demokratskimi odborniki poročal o enoletnem delovanju občinske uprave ter o glavnih problemih, ki se tičejo zlasti tržaškega gospodarstva in finančnih težav občine. Med drugim je zupnik omenil ureditev šestih novih šol, ustanovitve 13 novih otroških vrtcev, odobritev treh področnih načrtov, ureditev mestnega prometa, publicizacija skoraj vseh zasebnih avtobusnih prog, ureditev čistilnih naprav v Barkovljah, ureditev Rižarne, udeležbo na velikih protifašističnih manifestacijah v Bologni in Bresciji, srečanja z javnimi upravitelji Slovenije, Hrvaške in Koroske, obiske na Dunaju, v Gradcu, Zagrebu in Pulju.

žilo 28. člena delavskega statuta. Predstavniki sindikata so večerjo protestirali tudi pri prefektu Di Lorenzu, delegacija delavcev pa je bila na občini, kjer je delavce sprejel odbornik Abate.

● Tržaška trgovska zbornica opozarja, da se 15. oktobra zaključijo rok za oddajo prošnje za nagrado «Fedeltà al lavoro e al progresso economico», za katero je trgovska zbornica razpisala natečaj. Zainteresirani naj se oglasijo v uradih zbornice.

VAŽNO OBVESTILO

Šola za otroke vrtnarice

Dekleta, ki imate diplomu nižje srednje šole in vas veseli vzgajanje otrok, vpišite se v novo triletno šolo za otroke vrtnarice. Šluzbo boste takoj dobile, saj je sedaj primanjkuje slovenskih otroških vrtnaric. Če se boste prijavile pravčasno (v osmih dneh) in v zadostnem številu (najmanj deset), se bo začel pouk še letos. Prijave sprejema slovensko učiteljice. Prijavo se lahko tudi kandidirate, ki imajo že 20 let.

Sindikat slovenske šole

S TISKOVNE KONFERENCE V ČASNIKARSKEM KROŽKU

12 del na repertoarju operne sezone 74/75 gledališča Verdi

Poleg vrste mladih pevcev tudi mnogo slavni imen - «Evgenij Onegin» zaupan dirigentu, režiserju in scenografu iz Jugoslavije - Informacija o finančnem položaju gledališča - Poseg župana Spaccinija

Tržaško operno gledališče «Giuseppe Verdi» vstopa v novo sezono s problem, ki tarejo vsa sorodna gledališča v Italiji, vendar s prednostjo, da je finančni položaj «Verdija» vendarle boljši kot drugod, kar je posledica - kot je na večerjinski tiskovni konferenci v časnikarskem krogu dejal intendant gledališča prof. dr. Giampaolo de Ferra - previdega in smotrna go-spodarjenja z razpoložljivimi sredstvi in dejstva, da gledališče nikoli ni delalo daljših korakov, kot so mu dopuščale noge. Poslovodni predsednik gledališča Giorgio Cesari je pa ugotovil, da je «Verdi» edino od 13 opernih gledališč v državi, ki redno plačuje svoje namerščene in ki je tudi v predpisanim roku predložilo svojo bilan-

co. «Verdi» ni ladja, ki se potaplja - je dejal prof. de Ferra - ni sicer v lahki fazi, vendar pa se zdaleka ne in kritični, kot so druga sorodna gledališča v državi. Društvo, ki prihajajo z velanskimi zmadami, zaradi česar si morajo gledališča na je odobrena sredstva najemati posojila pri bankah, seveda z visokimi obrestmi, ki otipljivo zmanjšujejo obseg dotacij samih. Najbolj kritično obdobje, ki je grozilo opernim gledališčem v Italiji z možnostjo ukinitev vseh gledališč izjemno dveh, je mimo, kajti čeprav novi zakon za gledališča še ni sprejet, je vendar že znano, da bodo obstoječa gledališča ohranjena, čeprav pod drugim imenom in v deželnem okviru. Prof. de Ferra je omenil tudi prostorsko utišnost gledališča v sedanjem posloju.

O vseh teh problemih so zavzeli svoje stališče tudi delavci gledališča «Verdi» v posebnem sindikalnem sporočilu za tisk, v katerem ugotavljajo zastavljen položaj glasbe v državi in s tem opernih gledališč, ki so v funkciji kulturnega formiranja državljanov. Zavzemajo se za zakon, ki naj reformira ustroj gledališč, poudarjajo pa tudi, da so v okviru lastne gledališče hiše odločili sodelovati pri zmanjšanju odločitvi stroškov in za normalizacijo področja.

Tako iz sporočila delavskega kolektiva, ki iz izjav vodstva, je vsekar razvidna solidarnost vseh komponent gledališča, kar je tudi jamstvo za uspešno premagovanje težav, ne nazadnje tudi ob razumevanju krajevnih uprav, zlasti občine, ter občinstva, saj je Trst - kot je z zadostnim poudarkom prof. de Ferra - eno izmed redkih mest v državi, kjer se ljudje za vstopnino naravnost trgajo.

Prisotni župan inž. Spaccini je v krajšem posegu poudaril trajno zanimanje občine za probleme mestnih gledališč, tako «Verdija» kot obeh dramskih (italijanskega in slovenskega) in svoje lastno z oseb-

Edi, in pristavil, da odločitev spodbetka ni bila lahka. «Toda ko sem pomislil, da je to res edinstvena poroka, v narodnih nošah, in da s tem obujamo spomine na naše stare šege in navade, tedaj sem se odločil - oziroma sva se odločila - in se prijavila. In sedaj, ko manjka le še nekaj dni do poroke, sem res zadovoljen, da sem se tako odločil. Najini prijatelji in prijateljice nam stojijo ob strani in nam bodijo, sli-simo samo pozitivne komentarje, e-dino česar se bojim, je to, da ne bi napravil grde figure.» Edi je še izrazil željo, da bi bilo v nedeljo lepo vreme in da bi se občeti udeležilo čim več narodnih noš.

Ko že govorimo o narodnih nošah, pa moramo napisati, da je prav večerj prišlo pismo iz Kamnika, v katerem sporočajo, da se tamkajšnje narodne noše žal ne bodo mogle udeležiti letošnje kraške ohceti, da želijo mnogo uspeha prireditvi in dosti sreče novoporočencema ter zaključujejo z «na svidenje prihodnje leto!»

Danes je torej na vrsti fantovska in deklščina, jutri, v petek pa je prost dan, saj se bodo morali vsačani in novoporočenca dobro pripraviti na sobotno in nedeljsko prireditve. V soboto zvečer bo namreč prevoz bale po starih običajih. Vola, ki bo vprežen v voz, so dobili onkraj: jeje in z njim bodo zvečer odpeljali nevestino doto s Cola v Repen. Na vozu bo postelja, skrinja, «šentliš» in podobni predmeti, brez katerih nevesta ni mogla v hišo. Voz bodo spremljali baljarji in ob prihodu v kraško hišo v Repen bo seveda posebna slovesnost.

V soboto zvečer bo na trgu v Repnu tudi velik javni ples, na katerem bodo igrali gostje iz Slovenije «Veseli Gorenjci».

Glavna svečanost bo seveda v nedeljo. Ob 9. uri bo ženin s svojimi svati odšel na Col ob nevesto, od tu pa bosta skupaj s svojimi družicami in svati odšla v cerkev na Repentabor, kjer bo ob 10. uri maša s poroko. Takoj po poroki bodo svatje in vse narodne noše, ki se bodo zbrale pri repentaborski cerkvi, odšli v Furlanovo restavracijo, kjer bo tradicionalna zakuska z «zvacetom» in domačim vinom. Potem bo sprevod narodnih noš odšel v Veliki Repen, kjer bo ob 13. uri «predaja neveste». Sledilo bo poročno kosilo v restavraciji Krizman v Repnu, dopoldne pa bo tržaška folklorna skupina nastopila z nekaj plesi iz Trsta in okolice. Ob 16.30 bosta nevesta in ženin odprla javni ples, na katerem

Šolske vesti

Združene staršev osnovne šole na Opčinah vabi vse člane na občni zbor, ki bo danes, 10. oktobra 1974 ob 20. uri, v openski osnovni šoli.

Včeraj - danes

Danes, ČETRTEK, 10. oktobra DANIEL

Sonce vzide ob 6.14 in zatone ob 17.30 — Dolžina dneva 11.26 — Luna vzide ob 0.00 in zatone ob 14.30

Jutri, PETEK, 11. oktobra SAMO

Vreme včeraj: najvišja temperatura 15 stopinj, najnižja 9.1, ob 19. uri 12.7 stopinje, zračni pritisk 1013.8 mb stanovitven, veter 5 km na uro jugovzhodni, vlaga 68-odstotna, padavine (v 24 urah) 6.2 mm dežja, nebo 6 desetink pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 18.3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Dne 9. oktobra 1974 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo pa je 5 oseb. UMRLI SO: 47-letna Maria Smet por. Croci, 53-letni Radivoj-Franc Valič, 46-letna Iride Milioco por. Pecorari, 68-letni Guido Dordel, 72-letni Attilio Tomati.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)

Rossetti - Emili, Ul. Combi 19; Al Samaritano, Trg Ospedale 8; Tamara-Neri, Ul. Dante 7.

NOCNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)

Godina - Patuna, Trg Sv. Jakoba 1; Grizolon, Alla Minerva, Trg V. Giotti 1; Ai due Mori, Trg Unità 4.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunez (tel. 228-124), Bazovica (tel. 226-165), Opicine (tel. 211-001), Prosek (tel. 225-141), Božje polje - Zgonik (tel. 225-596), Nabrežina (tel. 200-121), Sesljan (tel. 209-197), Zavlatje (tel. 213-137), Mitlje (tel. 271-124).

Zoro in Ervina Mezgeca je osrečilo rojstvo hčerke VANESE

Svoji članici in njenemu soroprogu prisočno čestita Stalno slovensko gledališče.

nimi intervencijami (in udarci s pestjo po mizi) v Rimu. Opozoril pa je tudi na težave občinske uprave, ki se v bližnji perspektivi kažejo v še bolj črni luči in da je treba zato tudi probleme gledališč in njih reševanje zajeti v globalne okvire celotne problematike skupnosti.

Repertoar za sezono 1974-75, ki se bo začela 7. novembra s Puccinijevim Triptihom (Il Tabarro, Suor Angelica, Gianni Schicchi), je predstavil umetniški direktor gledališča skladatelj Raffaele de Baffield. Kljub že prej omenjenim težavam in štednji, bo sezona obsegala 12 predstav v štirih turnusih (A, B, C, D) in 9 (eno več kot la-ni) v sobotnem delavskem turnusu «S». Čeprav je vodstvo gledališča težilo tudi letos k uveljavljanju mladih pevcev, si je vendarle zagotovilo tudi nekaj vrhunskih imen iz današnjega opernega sveta. Obnovilo je kooperacijo z beograjsko Opero v obliki enkratnega gostovanja dirigenta, režiserja in scenografa, v okviru štednje pa se je za polovico predstav oslonilo na

(Nadaljevanje na 6. strani)

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA S.P.A.

TRST - ULICA F. FILIZIO 28 611448

URADNI TEČAJ BANKOVCEV

Ameriški dolar 666.-

Funt šterling 1556.50

Švicarski frank 228.95

Francoski frank 137.-

Nemška marka 259.-

Avstrijski šiling 35.25

Dinar: debeli 36.50

drobni 36.50

MENJALNICA

vseh tujih valut

GLASBENA MATICA - TRST

KONCERTNA SEZONA

Abonma 1974-75

Kulturni dom v Trstu

25. 10. 1974: ORKESTER GLASBENE MATICE, dirigent Oskar Kjuder, solist Branimir Slokar - pozavana — 10. 11. 1974: SIMFONIČNI ORKESTER IN ZBOR RTV ZAGREB, dirigent Igor Kujer, solisti: Mira Kirinčič - sopran, Mitja Gregorčič - tenor, Ljerk Pleslić-Bielinski - klavir — 29. 11. 1974: VLADIMIR KRPAN, klavirski recital — 12. 12. 1974: SIMFONIČNI ORKESTER RTV LJUBLJANA, dirigent Marko Munih, solist Jože Falout - rog — 17. 1. 1975: TRŽAŠKA KOMORNA SKUPINA — 25. 2. 1975: An-sambel «SLAVKO OSTERC» iz Ljubljane, dirigent Uro Petrič — 10. 3. 1975: ORKESTER GLASBENE MATICE, solist Žarko Hrvatič - violina — 4. 4. 1975: Tenorist ANTON DERMOTA, recital slovenskih samospevo, pri klavirju Hilda Dermota — 18. 4. 1975: Akademski pevski zbor «TONE TOMŠIČ» iz Ljubljane, dirigent Marko Munih.

CENE ABONMAJEV

Parter redni 9.000 lir	Balkon redni 7.000 lir
Parter znižani 7.000 "	Balkon znižani 5.000 "
Mladinski	
in invalidski 2.000 "	

Vpis abonmajev od danes dalje v pisarni Glasbene matice (Ul. R. Manna 29 - tel. 418-605) in od 17. oktobra dalje tudi v Tržaški knjigarni (Ul. sv. Frančiška 20 - tel. 61-792) od 15.30 do 19. ure.

Prosimo lanske abonente, da potrdijo abonma do 17. t.m.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst Kulturni dom

Otvoritvena predstava sezone 1974-75

IVAN CANKAR

ZA NARODOV BLAGOR

Komedija v štirih dejanjih

Scena DEMETRIJ ČEJ

Kostumi MARIJA VIDAU

Režija MARIO URŠIČ

V soboto, 12. oktobra 1974 ob 20.30. (Abonma — Red B) Razpred predstav glej pod rubriko «Gledališča».

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

VAS tudi letos vlijudno in pri-jateljsko vabi k vpisu ABONMAJA za sezono 1974-75

VPISOVANJE ABONENTOV PRI GLAVNI BLAGAJNI KULTURNEGA DOMA OD 8. DO 14. URE.

Gledališča

KULTURNI DOM STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst

Otvoritvena predstava sezone 1974-75: Ivan Cankar — ZA NARODOV BLAGOR, komedija v štirih dejanjih.

V soboto, 12. tm. ob 20.30 (Abonma — red B).

V nedeljo, 13. tm. ob 16. uri (Abonma nedeljski popoldanski — Red C) — V sredo, 16. tm. ob 20.30 (Abonma mladinski v sredo — Red D) — V četrtek, 17. tm. ob 20.30 (Abonma mladinski v četrtek — Red E) — Abonmaji in vstopnice so na razpolago pri blagajni Kulturnega doma vsak dan (razen nedelje) od 8. do 14. ure ter eno uro pred začetkom predstav.

SIMFONIČNA SEZONA

V sredo ob 21. uri bo v gledališču Verdi tretji in zadnji koncert jesenske simfončne sezone. Tokrat bo dirigiral Gian Paolo Sansogno, solist pa bo kontrabas Mario Ricciuti.

Na sporedu je tudi novost za Trst: Koncert za kontrabas in orkester Sergija Kusevitskega. Vstopnice so na razpolago pri gledališki blagajni (tel. 31-848).

VERDI

Pri gledališki blagajni (tel. 31-848) sprejemajo nove abonmaje za operno sezono gledališča Verdi 1974-75. Lanski abonenti lahko svoja mesta po-
trodijo najkasneje do 24. tm. Po tem roku bodo abonmaje oddali drugim.

Nastopajo: domači pevski zbor, moški pevski zbor «V. Vodnik» iz Doline, godba na pihala iz Brega in recitatorji.

Vabljeni!

Prosvetno društvo «Ivan Grbec» v Škedinju

priredi v nedeljo, 20. oktobra

Izlet v IDRIJO

preko Ajdovščine in Črnega vrha. Na povratku skozi Novo Gorico ogled novega spomenika

Franceta Bevku

Prijave sprejemamo do 15. tm. v društvenih prostorih od 19. do 20. ure.

ODBOR

Mali oglasi

TAKOJŠNJA DOBAVA 128, 127; 128 71, 72; 850 coupé 67, 69; 850 spy-der 69; 124 coupé 68, 69; 124 67, 69; 850 special 68, 69; 500 L 68, 69, 70; fiat 750 68, 69, fiat 1300 66 in drugih 20 avtomobilov vseh vrst na ogled v Ul. Giulia 10 in Ul. Cologna 7 — Autosalone Trieste.

Prijateljica Evelina in sošolci II. A razreda slovenskega učiteljskega «A. M. Slomeč» izrekajo globoko soza-lje Heleni Valič ob težki izgubi očeta.

SOZALJE

Prispevki

V pomoč invalidu Brunu Vidmarju darujejo: družina Urdin 5.000 lir, Zdenka Trampuz 2.000 lir, Maria Grazia in Magda Baretto 2.000 lir, družine Rudež, Zivc in Bizjak 5.000 lir, družina Budin (Kulodrova) 4.000 lir.

IZLETI

SPDT priredi dvodnevni avtobusni izlet 3. in 4. novembra v Gorski kotar. Prvi dan vzpon na Snježnik, za turiste postane na Platak, prednočitev v Ogulinu; drugi dan vzpon na Klek (gora čarovnic), za turiste ogled Ogulina. Povratek čez Crikvenico in Reko. Prijave na ZSSD v Ul. Geppa 9 do 15. oktobra.

Razstave

Narodna in študijska knjižnica v Trstu sporoča, da je v foyerju balkona Kulturnega doma ponovno odprta razstava manjšinskega tiska v Italiji. Kot je znano je bila razstava že v prostorih knjižnice med julitsko konferenco o narodnih manjšinah. Odprta bo do konca oktobra.

V soboto, 12. tm. bodo v galeriji «La Lanterna» v Ul. Sv. Nikolaja 6 odprli razstavo del DeEs Schwertbergerja. Razstava bo trajala do 8. novembra.

V občinski galeriji razstavlja fur-lanski slikar Gigi Di Luca. Razstava bo odprta do 15. tm.

Prispevki

V pomoč invalidu Brunu Vidmarju darujejo: družina Urdin 5.000 lir, Zdenka Trampuz 2.000 lir, Maria Grazia in Magda Baretto 2.000 lir, družine Rudež, Zivc in Bizjak 5.000 lir, družina Budin (Kulodrova) 4.000 lir.

SOZALJE

Prijateljica Evelina in sošolci II. A razreda slovenskega učiteljskega «A. M. Slomeč» izrekajo globoko soza-lje Heleni Valič ob težki izgubi očeta.

DREVI V OSNOVNI ŠOLI NA OPČINAH

Delegirani zakoni predmet občnega zbora openskega združenja staršev

Za novo šolsko leto se aktivno pripravlja tudi Osrednji odbor združenj staršev openskega didaktičnega ravnanja

Združenje staršev openske osnovne šole, ki je v zadnjem in prejšnjem letu aktivno in v celoti spremljalo šolsko življenje ter marsikaj prispevalo k vzpostavitvi novih odnosov med šolo in družino ter sploh med šolo in družbenim življenjem, ki jo obkroža, se z vso vnaprejšnjo pripravo na šolsko leto, ki se je pravkar začelo.

Danes, 10. oktobra, bo namreč v prostorih openske osnovne šole občni zbor, na katerem bodo pregledali dosedanje delo, pripravili program za bodoče ter ob enem izvolili nov odbor. Naloga novega odbora ter celotnega združenja bo letos še posebno zahtevna, če upoštevamo, da bodo v kratkem prešli v veljavo delegirani zakoni in bodo z njimi razpisane volitve v nove šolske ter okrajne odbore, v katerih bodo, poleg šolnikov in pokrajinskih odborov tudi predstavniki sindikatov ter družbeno - kulturnih in gospodarskih organizacij (za višje šole tudi dijakov), zastopani tudi starši. O tem problemu, ki je velikega pomena za bodočo usodo šolstva sploh in slovenske šole v zamejstvu še posebej, bo tekla razprava na današnjem občnem zboru. Občni zbor bo ob 20. uri.

Na Opčinah se na reševanje teh problemov pripravlja tudi Osrednji odbor združenj staršev openskega didaktičnega ravnanja, ki koordinira delo posameznih združenj vzhodnega in zahodnega Krasa. V načrtih je nadaljevanje stikov s krajevnimi konzultanti in v tem okviru širši javni sestanek, ki naj bi se ga poleg predstavnikov združenj in konzultantov udeležili tudi občinski upravitelji. Do takšnega sestanka je že prišlo v preteklem šolskem letu in je nedvomno privedel do novih premikov, ki bi jih bilo treba z nadaljevanjem takšnih stikov še obogatiti. Predstavniki staršev so namreč občinske upravitelje seznanili s položajem v nekaterih šolah na tem področju, slednji pa so se obvezali, da bodo poskrbeli za ureditev nekaterih šolskih ploskev v zanemarjenem stanju. Žal je veliko obvez ostalo le obljuba in bo zato od nadaljnjih prizadevanj združenj staršev odvisno, v kakšni meri bodo občinske oblasti pristopile k uresničevanju teh obvez.

● Tržaški talasografski zavod je v prejšnjih letih namestil v Karniji in v pordenonski pokrajini več vremenskih priprav, s katerimi merijo padavine in druge značilnosti vremena. Talasografski zavod je zbral že

tolikšno kopico podatkov, da si mora nabaviti elektronski računalnik, da jih lahko sproti uredi in uporabi. Zato mu je delni odbor dodelil na predlog deželnega odbora za kmetijsko Tripiano prispevek 7 milijonov lir, da si bo lahko kupil lastni računalnik, ki bo stal okrog 12 milijonov lir.

Deželni prispevek za novo žičnico sedla Prevala

Deželni odbor je sprejel predlog odbornika za turizem Devetega za dodelitev prispevka v znesku 205 milijonov lir družbi «Isa - Nevea» za napeljavo žičnice od postaje žičnice na Kanin do Prevalskega sedla. Žičnica, ki bo dolga 1.540 metrov

z višinsko razliko 223 metrov, bo precej pripomogla k turistični uveljavitvi smučarskega središča na Nevejskem sedlu v kluski občini in zlasti smučarja na sedlu Prevala, ki je zasneženo tudi v poletnem obdobju. Poleg tega bo nova žičnica tudi omogočila priključitev smučarja na Nevejskem sedlu z novimi smučarji na jugoslovanski strani Kanina.

Odložena zasedanja deželnega sodišča

Tajnik deželnega upravnega sodišča dr. Gualtiero Viozzi je sporočil, da zaradi nenadnega obolenja predsednika sodišča dr. Itala Granata ne bo javnih zasedanj sodišča 10. in 11. oktobra. Prizivni procesi, ki bi morali biti v teh dveh dneh, so odloženi na 24. oktobra.

S PRISPEVKOM AVTONOMNE TURISTIČNE USTANOVE

Pred novo sezono preureditev sistema turističnih smerokazov

Ustanova bo prispevala 26 milijonov lir za postavitev svetlobnih in navadnih smerokazov v mestu

Uvedba novega sistema semaforov je veliko prispevala k občutni sprostitvi prometa v mestnem središču, ni pa še povsem uredila sistema smerokazov. Občinska uprava je sklenila premostiti tudi to pomanjkljivost in se je v ta namen obrnila na Avtonomno letovičarsko in turistično ustanovo v Trstu, ki je vsa ta leta pripomogla s finančnimi prispevki, da je občina v znatni meri uredila vprašanje prometa. Predlog občinske uprave o novi pomoči je ustanova sprejela na zadnji seji, ki ji je predsedoval prof. Cumbat, ter sklenila nakazati nove prispevke za ureditev smerokazov turističnega pomena. Ustanova bo skratka poskrbela za olajšanje prometa tujim in domačim turistom v mestu in predmestjih z namestitvijo ustreznih smerokazov predvsem v ulicah, ki vodijo na Grad sv. Justa, v Miramar, do svetilnika zmagne, k železnici in avtobusni postaji, k

muzeju, večjim parkirnim prostorom ter mejnim prehodom.

Za uresničitev tega načrta bo ustanova prispevala 26 milijonov lir. Devetnajst milijonov bodo porabili za nakup prometnih znakov, ostalo pa bo šlo za namestitve svetlobnih smerokazov. Skupno bodo namestili 52 svetlobnih smerokazov in 68 drugih prometnih znakov. Namestitvena dela bodo izvedli uslužbenci občinskega oddelka za javna dela, za svetlobna znamenja pa bodo poskrbeli tehniki občinskega podjetja ACEGAT. Predvidevajo, da bodo preosnovno mestnih smerokazov dokončali pred prihodnjo letošnje turistične sezone. Ustanova medtem proučuje tudi možnosti preosnove sistema smerokazov, ki označujejo razna gostišča in restavracije. Predlog o preosnovi je dalo Združenje gostincev. Na zadnji seji je tržaška Avtonomna letovičarska in turistična ustanova sklenila urediti nekatere parkje in dvorede.

GORIŠKI DNEVNIK

PODATKI OB ZAČETKU ŠOLSKEGA LETA

Tudi letos je v slovenskih otroških vrtcih vpisanih več otrok kot v lanskem letu

Prvič je število vpisanih preseglo tri tisoče - Najhujši problem zadeva sedaj vrtec v Štandrežu - V Doberdolu delujeta dva odseka

Otroški vrtec	70/71	71/72	72/73	73/74	74/75
GORICA.					
Ul. Croce (občinski)	30	30	30	31	32
GORICA.					
Ul. Randaccio (občinski)	31	24	30	32	32
GORICA.					
Ul. Torriani (občinski)	—	17	25	25	28
PEVMA (ONAIRC)	26	25	27	30	23
PODGORA (ONAIRC)	16	26	17	20	18
STANDREŽ (ONAIRC)	25	33	30	30	29
DOBERDOB (ONAIRC)	35	40	40	35	50
SOVODNJE (ONAIRC)	35	31	42	41	34
RUPA (ONAIRC)	25	19	22	24	33
ŠTEVERJAN (občinski)	32	30	23	30	33
Skupno	255	275	286	298	312

Tudi letos, kot ob začetku vsakega šolskega leta, imamo na naši delovni mizi podatke o vpisu v razne slovenske šole na Goriškem. Tudi letos, kot že nekaj let, z zadovoljstvom ugotavljamo, da se število učencev in dijakov večja. Slovenske šole se razvijajo kljub težavam, ki se pojavljajo ob začetku vsakega šolskega leta in kljub temu, da obstajajo še vedno težave s primernimi prostori. Stvari se sicer počasi rešujejo in vsako leto lahko v našem pregledu beležimo uspeh.

V otroških vrtcih na Goriškem je letos število vpisanih prvič preseglo tristo. V vseh deset slovenskih vrtcih na Goriškem je letos vpisanih 312 deklic in dečkov, lani pa jih je bilo 298. Povečanje števila otrok je sicer treba v veliki meri pripisati dejstvu, da so že med lanskim šolskim letom v Doberdolu odprli novo učilnico, tako da imajo sedaj v tem kraju kar dve učilnici, v katere je vpisanih 50 otrok. Tu sta dve otroški vrtarici. Lani je bilo v tem vrtcu, kjer se zbira otroci iz doberdolske občine, samo 35 otrok. To ob začetku šolskega leta.

V nekaterih krajih beležimo manjšo število otrok. V Jamljah sta letos vpisana v otroški vrtec samo dva otroka. Nekoliko več jih je v Dolu; tu je namreč devet otrok. Vsi se vozijo s šolskim avtobusom v Doberdob in tem se pridruži še osem otrok s Poljan.

Malo otrok za vrtec je tudi na Vrhu. Otroci se sedem, te vozijo vsak dan s šolskim taksijem v vrtec v Rupo. Otroci z Vrha vozijo letos prvič v vrtec v Rupo, kjer je bilo manj otrok kot v Sovodnjah. Zato je tudi število otrok v vrtcu v Sovodnjah padlo v primerjavi z lanskim letom. Tudi v Pevmi imajo v vrtcu manj otrok kot lani, vendarle je treba vedeti, da je letos precej otrok zapustilo vrtec v Pevmi ter se vpisalo v domačo ljudsko šolo (kar dvanaest jih je v prvem razredu slovenske šole v Pevmi). Bolj ali manj je ustaljeno število otrok v vseh treh občinskih vrtcih v Gorici, v Ulici Croce, v Ulici Randaccio in v Ulici Torriani. S tem v zvezi bi lahko še enkrat potrdili važnost tretjega slovenskega vrtca v Ulici Torriani, katerega obiskujejo otroci iz zahodnega mestnega področja ter s šolskim avtobusom oni iz Štavnara.

Težave pa so še vedno z vrtcem v Štandrežu, ki ga upravlja ONA IRC. Težave so v zvezi s stavbo. Vrtec je namreč še vedno v kleti župnijske dvorane. Kmalu bosta dve leti, odkar je stavba otroškega vrtca pogorela in sedaj to stavbo tudi popravljajo. Ljudje v Štandrežu pa niso s tem zadovoljni in želijo novo stavbo za otroški vrtec. Na zadnji seji občinskega sveta je bil o tem vprašanju tudi govor in morda se bo vprašanje gradnje novega vrtca tudi premaknilo z mrtve točke. Druga stvar, ki ne zadovoljuje Štandrežčanov, pa je problem vpisa v slovenski vrtec. Vpisali so namreč le določeno število otrok, drugi pa so morali kar v sorodni italijanski vrtec. Starši niso s tem zadovoljni. ONAIRC bi morala urediti to vprašanje, ki se v Štandrežu ponavlja že več let. Če ne bi hotela ta organizacija stvari urediti, bi morala vrtec prevzeti v svojo režijo goriška občina.

V vrtcu v Podgorju se vozijo s šolskim avtobusom tudi nekateri otroci slovenskih družin iz Ločnice.

V Števerjanu upravlja vrtec občina, v njej so šolske nune iz Trsta. Tudi v tej občini je to edini vrtec.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V GORICI

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE V GORICI

v sodelovanju z Ustanovo za kulturne in umetniške prireditve EMAC iz Gorice. Vas vlijudno vabi k vpisu abonmaja za sezono 1974 - 75 v Gorici

VPISOVANJE ABONENTOV SE DANES, 10. OKTOBRA NA SEDEŽU SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE (PR. JOŽICI SMET), UL. MALTA 2, TEL. 2495 TER V KATOLIŠKI KNJIGARNI, TRG VITTORIA 25. TEL. 2407.

Abonmajske izkaznice so na razpolago na sedežu SPZ pri Jožici Smetovi.

otroke z Jazbin in z Valerišča ter drugih krajev občine vozijo vsak dan v vrtec s šolskim avtobusom. Tudi tu imajo letos nekaj otrok več kot lani.

Iz podatkov, ki jih imamo je razvidno, da bo tudi za prihodnja leta

ustaljeno približno število sto otrok za vsak razred slovenskih osnovnih šol na Goriškem. To število se je že nekam ustalilo v zadnjih letih, zaradi česar imamo tudi vedno večje število učencev in dijakov v srednjih šolah. Ponavljamo pa to, kar smo napisali že lani ob podobni priliki. Potrebno bi bilo misliti na ustanovitev slovenskih vrtcev v občinah Krmim in Ronke. Marsikaj bi se dalo v teh dveh krajih napraviti na tem področju.

Spremenjen urnik knjižnice v Sovodnjah

Občinska knjižnica v Sovodnjah je spremenila urnik poslovanja. Od sedaj dalje je ob torkih in ob četrtkih odprta od 16. do 19. ure, ob petkih pa od 18. do 20. ure.

PO URADNIH PRIJAVAH O PRIDELANEM IN NEPRODANEM VINU

Od 7600 hl pridelanega vina v l. 1973 so v Števerjanu prodali komaj 4400 hl

V Doberdolu in v Sovodnjah imajo še po 100 hektov vina, kar bo dovolj do pričetka točenja novega vina

Na podlagi podatkov, ki so jih proizvajalci vina poslali občinskim upravam, je bilo po naših kletah 31. avgusta še veliko vina. V Števerjanu, denimo, so do tistega dne prodali komaj dobro polovico lanske proizvodnje. Precejšnje količine strega vina imajo pridelovalci v vrtcu v Doberdolu in v Sovodnjah. Po podatkih, ki so jih vinarji poslali na pariški pogajanj Xuan Thuy, ki jim orisal kako se ne izvaja pariški sporazum iz leta 1973.

Delovanje občinske uprave se bo tako sedaj lahko normalno odvijalo. V zvezi z odsotnostjo goriškega župana hoče svetovalec PLI z interpelacijo županu vedeti v čigavo finančno breme je bil obisk goriškega župana, zakaj ni prej o tem obvestil člane goriškega občinskega sveta in zakaj je odšel iz Gorice takoj po rešitvi občinske krize.

sprejeli zastopniki vlade ter zastopniki časne revolucionarne vlade Južnega Vietnama. Obiskali so deželo Viet Bac in pokrajino Nam Ha. Za zaključek jih je sprejel vodja severnovietnamske delegacije na pariških pogajanj Xuan Thuy, ki jim orisal kako se ne izvaja pariški sporazum iz leta 1973.

Delovanje občinske uprave se bo tako sedaj lahko normalno odvijalo. V zvezi z odsotnostjo goriškega župana hoče svetovalec PLI z interpelacijo županu vedeti v čigavo finančno breme je bil obisk goriškega župana, zakaj ni prej o tem obvestil člane goriškega občinskega sveta in zakaj je odšel iz Gorice takoj po rešitvi občinske krize.

Septembra na Goriškem okoli pol milijona prehodov

Po podatkih obmejne policije za mesec september je s potnimi listi prečkalo mejo v obeh smereh okoli 90.000 oseb, 33.000 italijanskih državljanov ter 57.000 tujcev, predvsem Jugoslovancev. V avgustu je bil promet nekoliko gostejši in so zabeležili pri Rdeči rti prehod 136.000 oseb.

S prepustnicami vseh vrst je prešlo mejo 236.000 italijanskih državljanov ter 172 jugoslovanskih, skupno 408.000. V avgustu je bil promet na mejnih prehodih druge kategorije s dvoslovesnimi prepustnicami nekoliko manjši, ter je skupno dosegel 383.000 prehodov.

Zaradi snega zaprta cesta čez Vršič

V torek so zaradi zapadlega snega (50 cm) zaprli za promet cesto čez Vršič. Cesta bo zaradi tega verjetno zaprta do prihodnjega 1. maja. Sneg je letos zapadel pred običajnimi datumi. Na Kaninu je te dni zapadlo pol metra snega na štirideset centimetrov podlage. Žičnica na Kanin vozi iz Bovca ob sobotah, nedeljah in praznikih od 8. do 17. ure vsako uro. Avtomobilisti obveščamo, da je sneg popelil tudi vse prelaze med Slovenijo in Korosko. Ceste so pluzili, vendarle obstaja možnost, da bo sneg še zapadel. Zaradi tega naj avtomobilisti, ki so namenjeni na to pot, to upoštevajo.

Odstop predsednika Društva upokoencev iz Nove Gorice

Mnogi upokoenci Nove Gorice, posebno oni, ki so ga pobliže poznali, bodo presenečeni in začuden ob novici, da je Peter Simoniti, predsednik društva upokoencev, odstopil. Z veliko priaznavnostjo in zagnanostjo je nad 11 let delal kot predsednik in tudi dvignil ugled društva, ki je med najboljimi v Sloveniji. Ter mnogo dobrega naredil za upokoence. Bil je zelo priljubljen med člani društva upokoencev, ki so visoko cenili njegove pobude, dejavnost in avtoriteto. Z vpludnim in lepim odnosom je ogrel in pridobil srca upokoencev, da so radi delali pod njegovim naslednjim vodstvom. Zato je žal vsem, da zapušta mesto predsednika, kajti dobro se zavedajo, da bo težko dobiti tako spretnega in poštenega človeka za to mesto.

Rodil se je 21. 12. 1901 v Podgori pri Gorici, a že kot 13-letni deček je moral v begunstvo in prekinili šolanje na slovenski gimnaziji v Gorici. Ko se je po vojni vrnil v porušeno Podgorjo, je kmalu za tem vodil prosvetno delo kljub težavam med fašističnim nasiljem. Dolgo let

je bil zaposlen pri Katoliški knjigarni v Gorici. Tu se mu je nudila priložnost, da se je s širjenjem slovenske knjige uspešno upiral poitalijančevanju Slovencev. S sodelovanjem v NOB, ki se ji je pridružil že v začetku, je izkoračil svoje delovno mesto, da je s tiskarskim materialom in papirjem zalagal partizanske tehnike po Sloveniji. Po vojni je bil več let poslovodja, nato direktor Našne knjige v Solkanu ter organizator njenih podružnic v vseh središčih Primorske. Bil je aktiven član raznih občinskih in okrajnih odborov in tudi predsednik občine Nova Gorica. Naslednje leto po upokojitvi je bil na občnem zboru leta 1963 izvoljen za predsednika društva upokoencev Nova Gorica. Z vso vmeno se je posvetil delu in trdni organizaciji društva. Razdelil je področje na sektorje in poverjeniki so povezovali članstvo z delom društva. Poleg tega je delovala patronažna služba, ki je skrbela za starejše in bolne člane. Običajno je postalo vsakoletno srečanje 80-letnikov s slovesno pogostitvijo za praznik republike. Za to in za obdaritev članov v domu počitka v Prvačini so bile zadolžene patronažne sestre. Simoniti je vsako leto posrečeno izbral najpotrebnejše upokoence za desetdnevno letovanje na stroške društva v Piranu, Izoli in Rogoški Slatini. S svojo zamisljavo o ustanovitvi kluba upokoencev, ki jo je uresničil ob sodelovanju drugih članov že drugo leto svojega predsedovanja, je ustvaril društvu trdno materialno osnovo. Takrat je z ustanovitvijo pevskega zbora, ki so ga sestavljali sami upokoenci, dobilo društvo izraz prosvetne dejavnosti. Morski pevski zbor, ki ga je društvo finančno podpiralo tudi po osamosvojitvi, je na svojih številnih nastopih žel lepe uspehe in bil v ponos novogoriškim upokoencem. Sprožil je pobudo za vgraditev centralne kurjave v domu onemoglih v Prvačini, s čimer so se znatno zboljšali življenjski pogoji ostarelih ljudi v domu, ter gradnjo doma upokoencev v Novi Gorici. Mnogo si je prizadeval, da bi podružnice upokoencev v novogoriški občini dobile lastne društvene prostore. Izmed rekreacij je zelo posrečeno tradicionalno srečanje upokoencev na Lokvah, ki je postalo regionalnega pomena. Pod njegovim vodstvom je bila letos ustanovljena športna sekcija, ki je 26. 5. t.l. izvedla II. športne igre Primorske. V teh nekaj besedah je zajel le delček Simonitijeve dejavnosti, ki jo mora opustiti zaradi rahlega zdravlja. Kljub uspehi operaciji kolka pred 10 meseci v ortopedski bolnišnici v Valdaltri se namreč njegovo zdravlje le ni moglo povoljno utrditi.

Novogoriški upokoenci iskreno želimo, da bi tovariš Simoniti še mnogo let ostal med nami in da bi se mu zdravje v najboljši meri popravilo!

Upokoencev

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst V OKVIRU III. KULTURNEGA SREČANJA ALPE - ADRIA

IVAN CANKAR

Za narodov blagor

Komedija v štirih dejanjih

V gledališču «Verdi» v Gorici, danes ob 21. uri. Odhod avtobusa z Vrha ob 20. uri: gostilni Devetak - Grič, Poljane, Doberdob, Jamlje, Dol, Boneti, Palkišče, Rupa in Peč.

(Predstava v abonmaju)

Jutri v UGG predavanje o gobah

Jutri ob 21. uri bo v mali dvorani UGG predavanje o gobah v naši deželi, ki ga prireja društvo naturalistov «A. Comela» v Gorici. Predaval bo Nino Nardin, komisar na goriškem pokritem trgu.

Izleti

Pokrajinski odbor ANPI za Gorisko priredi 19. in 20. oktobra avtobusni izlet v Suhor in Metliko. Udeleženci bodo obiskale kraj, kjer so pred 30 leti ustanovili partizansko brigado «Fontana». Udeleženci bodo sodelovali na svečani proslavi, ogledali si bodo šole ter muzeje in položili vence pred spomenike padlim. Avtobusi bodo odpeljali iz Tržača 19. oktobra ob 7. uri, povratek je predviden za večerne ure 20. oktobra. Vpisujejo na sedežu ANPI v Trzinu in pri krajevnih poverjenikih ANPI do 15. oktobra.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Marzini, Korzo Italija 89, tel. 24-43.

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU Danes ves dan in ponoči je v Trzinu dežurna lekarna San Nicolò, UL 1. maja, tel. 73-328.

Kino

Gorica

CORSO 16.45—22.00 «Il bestione». G. Giannini in M. Constantini. Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

MODERNISSIMO 17.30—22.00 «Il portiere di notte». D. Bogarde in C. Rampling. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

VITTORIA 17.00—22.00 «Fammi male e coprimi di violenza». J. Raynaud in F. Goste. Barvni film. Prepovedano mladini pod 18. letom.

CENTRALE 17.00—21.30 «Chi cerca la mia colt ... quattro ceri lo attendono». R. Woods in S. Martino. Barvni film.

Tržič

AZZURRO Zaprt. EXCELSIOR 16.00—22.00 «Qui Montecarlo ... attenti a quei due». Barvni film.

PRINCIPE 17.30—22.00 «La colomba non deve volare». Barvni film.

Nova Gorica

SOCIA «Pasje življenje», ameriški film v barvah ob 18.00 in 20.00.

SVOBODA «Kaliber 9», italijanski film v barvah ob 18.00 in 20.00.

DESKLE «Zadnji tango v Parizu», ameriški barvni film ob 17.00 in 19.30.

RENCE «Tri supermeni v Tokiju», italijansko - nemški barvni film ob 20.00.

PRVACINA «Cromwell», ameriški film v barvah ob 20.00.

ob otvoritvi

med povabljenici: Hranilnica

Če si ob taki priložnosti, kot je današnja, pomisliti tudi na Hranilnico, si pomisliti zato, ker je Hranilnica bančna ustanova, ki ti je pomagala varčevati in bolje investirati, in ki ti je vedno bila in bo ob strani pri reševanju tvojih problemov, ob manjših in velikih dogodkih tvojega življenja. Hranilnica ti bo pomagala in bo podpirala predvsem kar boš gradil in ti omogočala uspehe. Banka s socialno odprtostjo, ki razume tvoje probleme in probleme družbe, v kateri živiš.

HRANILNICE in ZASTAVLJALNICE
CASSE DI RISPARMIO
BANQUE DEL MONTE

tebi na uslugo, kjer živiš in delaš

Goriški župan De Simone je v torek sprejel na goriškem gradu kongresiste obmejnih evropskih dežel ter jim ob tej priliki prikazal važno vlogo in prizadevanja Gorice za nadaljnji razvoj sodelovanja med sosednjimi mesti in deželami. Prisotni so bili tudi predstavniki iz Nove Gorice pod vodstvom podžupana Antona Slapernika. De Simone

De Simone se je vrnil iz Severnega Vietnama

Goriški župan Pasquale De Simone se je vrnil z desetdnevnega obiska v Severnem Vietnamu, kamor se je podal kot član delegacije italijanskih občin, ki jo je vodil predsednik dežele Umbria. V delegaciji so bili upravitelji člani KPI, PSI in KD iz tistih krajev, kjer so per letom in pol sprejeli delegacijo iz Severnega Vietnama. V delegaciji je bil tudi župan iz Ronke Armando Blasutti. V Hanoi so italijansko delegacijo

NOVA ETAPA NA PORTUGALSKEM

Angolsko vprašanje in njegova rešitev

Portugalska vlada sklenila omogočiti neodvisnosti Pogajanja z osvobodilnimi gibanji in strankami

Ni naključje, da je po ostavki generala Spinoles komisija za dekolonizacijo vse pretekli teden vsak dan zasedala. Načeljuje ji novi portugalski predsednik Costa Gomes, ostali člani te komisije, ki ima usklajevati ter usmerjati celotno portugalsko politiko dekolonizacije, pa so so vodni predsednik, general Vasco Gonçalves, minister za zunanje zadeve Mario Soares, minister brez listine Melo Antunes, ena najvplivnejših osebnosti Gibanja oboroženih sil, kot tudi minister za mediteritorialno koordinacijo, Antonio de Almeida Santos.

Kot je znano, je general Spinoza, ki se nikoli ni bil prepričan o načinu, na kakršni se Gonçalvesova vlada sprejela, priznala neodvisnost Gvineje - Bissau in Mozambika, skušal osvojit preveziti vodenje pogajanj o bodočnosti Angole, kar je privedlo do ostrega spopada z vlado generala Gonçalvesa in Gibanjem oboroženih sil. Sprito tega bo Spinoza ostavka olajšala vodenje pogajanj o dekolonizaciji ter neodvisnosti Angole. V Lizboni zagovarjajo, da obstaja zdaj polno soglasje v komisiji za dekolonizacijo.

Lizbonska vlada se, razumljivo, povsem zaveda, da je dekolonizacija Angole neprimerno težje in zapletenejša vprašanje kot priznanje neodvisnosti Gvineje - Bissau ter Mozambika. »Nič ne more oporekati« - je nedolgo tega dejal Vasco Gonçalves v nekem intervjuju - da je problem Angole znatno bolj zapleten od onega Gvineje - Bissau in Mozambika. Če smo našli rešitev za vprašanje Gvineje - Bissau in Mozambika, ga bomo našli tudi za Angolo. Pri tem je portugalski premier poudaril, da k pogajanjem v zvezi z Angolo ne bo smeli pristopiti tito, v okviru mekega in naprej določenega recepta, načrta in koncepta lizbonske vlade. Čuti je, da je v komisiji za dekolonizacijo prevladalo stališče, da je treba k pogajanjem o dekolonizaciji in neodvisnosti Angole pristopiti docela realistično in elastično. Z drugimi besedami, obstaja mnenje, da bodo šele pogajanja z osvobodilnimi gibanji ter predstavniki bele manjšine v Angoli pokazala, na kakšni osnovi bo mogoče doseči soglasje vseh in tako zagotoviti miren prehod k neodvisnosti.

Ceprav predvidevajo, da bodo pogajanja težavna, prevladuje zdaj v Lizboni zmeren optimizem, zlasti, ker je v najvišjem vodstvu nove Portugalske zagotovljeno o čem vprašanih enotnih stališč. Pogajanja o neodvisnosti Angole bodo težavna zato, ker je to zelo bogata dežela, znatno bogatejša od Gvineje - Bissau in Mozambika, vrhu tega pa so tu prisotni še močni ekonomski interesi. Posebej v Kabindi, tem afriškem Kuvaitsu, Zraven pa še od dne do dne naraščajo strateški interesi Amerikancev in Atlantskega pakta za južni Atlantik, kar se bo gotovo moralo odraziti tudi v Angoli. In še to: v Angoli živi danes okrog 600 tisoč belih portugalskih priseljencev, ki so gospodarsko močni in dobro oboroženi, a nedvomno tudi trdno odločeni do konca in za vsako ceno braniti svoj položaj in interese.

Nazadnje, za razliko od Gvineje - Bissau in Mozambika, v Angoli osvobodilna gibanja niso enotna, marveč se medsebojno spopadajo. Kar izredno zapleta pogajanja o neodvisnosti in dekolonizaciji Angole. Zaradi tega skuša portugalska vlada poiskati najustreznejšo pot do uspeha tako, da je poiskala neposredne stike tako z osvobodilnimi gibanji kot političnimi strankami bele manjšine, ker pa Lizbona meni - kot je dejal Vasco Gonçalves - da je rešitev v Angoli mogoče in nujno poiskati ob soglasju bele manjšine in bo, potemtakem, tudi dekolonizacija v tej deželi uresničena ob pristanku te manjšine.

»Bodočnost Angole - je se rekel Gonçalves - bo uspešna le, če bo osnovana na sporazumu med črnci in belci in če nam bo uspelo v Angoli ustvariti nekakšno protistratiško angolsko akcijo, ki bo znala izkoristiti ogromne možnosti gospodarskega razvoja.«

Vem ko so beli koloni že osonovali svoje politične stranke ter skušajo vplivati na potek angolske dekolonizacije, pa se angolska osvobodilna gibanja še niso spoznavala glede skupne platforme pogajanj s Portugalsko. Organizacija afriške enotnosti in mnogi vidni afriški državljani se zdaj trudijo ter skušajo posredovati med angolskimi osvobodilnimi gibanji, jim pomagati, da bi se pobotala, ker je trenutno do docela očitno prvi in najvažnejši predpogoj za doseg nagle dekolonizacije ter neodvisnosti Angole.

Na osnovi vsega tega je portugalska vlada mnenja, da mora začeti z vzporednimi pogajanjmi in

IZ UMETNOSTNIH GALERIJ
Slikarski «ex tempore» v nedeljo v Boljuncu

V soboto in v nedeljo zjutraj vreme ni bilo idealno za takšno prireditve vendar je šest slikarski ex tempore v Boljuncu uspel. Prireditelj kroška «Il Carso» so torej zadovoljni. Vrhu tega je bilo tudi veliko dobrih del in zato je žirija imela težko nalogo, kako razpodeliti nagrade primerno razdeliti. Ocenjevalci slikarji De-vetta, Mirella Schott-Sbisa, Renato Daneo in Dante Pisani ter kritika Brossi in Bambic so se zedinili, da podelijo nagrado «Kras» ter otkupno vsoto 150.000 lir Ugu Ras-sattiju iz Letisane. Drugo nagrado v znesku 100.000 lir prav tako za odkup slike je prejel Gualtiero Cornachini. Tretjo nagrado prav tako v znesku 100.000 lir so podelili slovenskemu slikarju De-metriju Ceju.

Zlato kolajno, ki jo je dalo predsedstvo deželnega odbora, si je prislužil mladi abstraktni slikar Corrado Alzetta, lepa srebrna kupla vladnega komisariata je šla o-bogatit že kar bogato zbirko priz-nanj krajinarja Nina Gergoleta. Plaketo tržaške občine za sliko na-steklo si lasti Claudio Sivini. To-krat nas je ponovno presenetila Ljuba Štolfova, ki je dobila sre-

brno plaketo tržaške ustanove za turizem. Z zelo velikim razgledom na hiše in polja se je postavil A-driano Burgher, ki je dobil kupo, ki jo je dala ustanova Banco di Sicilia. Annalisa Marini iz Gra-deža, ki se vedno udeležuje te prireditve, je prejela srebrno ko-lajno tržaške hranilnice, bronasto kolajno kroška za kulturo in umet-nost je odnesla zmagovalca ške-denskega tekmovanja Giorgio Mi-glia.

Seznam nagrad in nagrajenih u-metnikov bomo zaključili z Adria-nom Fabianijem, ki je dobil lepo knjižno nagrado, dve nagradi za mlade pa sta bili takole dodelje-ne: bronasto odličje sindikata si-li-karjev, kiparjev in grafikov so do-bili učenci šole Palutan za njih skupinsko sliko, umetniško knjigo, dar turistične ustanove, pa je pre-jel sin Demetrija Ceja Igor.

Poleg naštetih nagrajenih umet-nikov so dobili priznanja tudi Fusco, Maniogo, Babuder, Vran-nich, Veglia, Villatore, Robert Koeman, Giulia Pahor in Cisco. Slike s tega tekmovanja bodo raz-stavljene v prostorih kroška v Ulici Mazzini od 17. oktobra do 31. novembra.

M. B.

DVA VISOKA ŽIVLJENSKA JUBILEJA

Dr. Lavo Čermelj danes 85-letnik

Prav v središču Trsta, v začetku nekdanjega Akvedota, sedenja-ga Drevoreda XX. septembra se je na današnji dan pred 85 leti ro-dil dr. Lavo Čermelj. V svojem dolgem doseganju življenju je Lavo Čermelj živel 29 let pod Avstrijo, vse do novembra 1918, nato 11 let pod Italijo in sicer do 1929. leta, nakar se je moral iz-seliti v Jugoslavijo, kjer se vedno živi in dela v Ljubljani. Dr. Lavo Čermelj ni bil aktiven član političnih strank in gibanj, celo po-litičnih društev ne. In vendar je bilo njegovo publicistično delo na področju slovenske in hrvaške manjšine pod Italijo tolikšno, da se sta s družstvo Edinost in list Edinost vse od 1918 do 1929 opi-rala v svojem delu na podatke, ki jih je zbral dr. Lavo Čermelj v svojih številnih spisih. Nikoli ni današnji slavjenec imel časa, da bi se bil posvetil neposrednemu prosvetnemu in društvenemu živ-ljenju, in vendar se je osrednja prosvetna organizacija «Prosveta» v Trstu od leta 1922 pa do njene ukinitev leta 1928, ko jo je zatrl fašizem, opirala v glavnem na Čermeljevo organizacijsko dejav-nost in na njegova predavanja ši-rom po Primorski. Predaval je

tudi v podružnicah Ljudskega o-dra, ker ni bilo predavateljev in se je zato le on mogel odtrgati od svojega vsakdanjega dela. Pol-nih 55 let je pisal in pisal v časo-pise, revije in publikacije in iz-da-ja knjižice in knjige z najraz-ličnejših tematskih področij. V glavnem se pa ukvarja z narod-nomanjšinskimi problemi, toda hkrati tudi s popularizacijo zna-nosti, njegova «cvetje v jeseni» pa so tri knjige spominov.

Tudi zelo površno naštevaje njegovih del presegajo okvire časo-pisnega članka. Doslej je izšlo okoli sto njegovih samostojnih knjižnih publikacij, katerim je tre-ba dodati na tisoče člankov, ki so razpršeni v raznem periodič-nem tisku. Več desetletij je urejal in sodeloval pri reviji «Prosveta», pri reviji, ki je pri Slovencih raz-širila znanje o narodoslovnih ve-dah.

Ceprav se Čermelj ni nikoli ukvarjal s strankarsko dejavno-stjo, je zaradi razmer, v katerih so živeli zahodni Slovenci, bil vedno v nekakšni opoziciji ali vsaj v kritičnem odnosu do raz-nih režimov in vlad. Bil je zaradi zgodnjega še mladeniškega za-nosnega jugoslovanstva proti sta-ri Avstriji in na splošno proti nemškemu prodiranju na Jadran in v Trst.

Fašistična Italija ga je, kot smo že ugotovili, prisilila na živ-ljenje v izgnanstvu. V stari Ju-goslaviji se Čermelj ni vedno do-bro počutil in znanstveni, v sedanjih, novi Jugoslaviji so ga postavili na visoke položaje, v znak pri-znanja za požrtvovalno dejavnost so mu podelili tudi red za zasluge za narod z zlatim vencem. Toda tudi sedaj, ko je že petinajst let od njegove druge upokojitve, sedi dr. Lavo Čermelj za pisalnim stro-jem in neumorno dela.

Dr. Lavo Čermelj pa je v svojih mislih vedno v Trstu. Bil je letos polet, v dnevi mednarodne manjšinske konference, med na-mi. Kljub svojim letom je prišel v Trst. V mislih je bil v Trstu tudi sedaj, ko smo proslavili sto-letnico Edinosti.

Ceprav se veseli nad tem, da je izšla njegova knjiga o Slovencih in Hrvatih pod Italijo tudi v ita-lijskem prevodu, mu to zado-ščenje greni dejstvo, da je bila italijanska javnost obveščena o tem, kako je bilo Slovencev in Hrvatov pod fašistično Italijo, šele 38 let potem, ko so to lahko zvedeli Angleži in Francozi.

Dr. Lavo Čermelj smo Sloven-ci v našem zamejstvu za njegove napore hvalili in mu ob današnjem slavu čestitamo in kičemo se na mnoga leta.

Maks Premru slavi danes 85. rojstni dan

Pred 85 leti se je prav na da-našnji dan rodil gostilničarju Jož-ku Premruju - Premerštajnu v Tolminu sin, ki so ga krstili za Maksa. Po opravljenih solah je Maks Premru postal državni in sicer davčni uradnik, ki ga je na-to pot vodila na razne urade na Gorškem. Služboval je do 1918. leta pod Avstrijo, nato je postal davčni prokurator pod novo, ita-lijsko oblastjo. Spadal pa je v isto vrsto državnih uradnikov, ki so bili aktivni tudi v sloven-skem prosvetnem življenju, kar je bilo v doli fašizma prepovedano.

Leta 1927 so Maksa Premruja premeštili v notranjo Italijo. Pr-va postaja je bila Mantova, kjer se je zbralo toliko premeščenih slovenskih javnih namestencev, da so se tu zbrali v družbo, ki si je v prostem času priobčila tu-di slovensko pesem. Ta je naletela na simpatije domačega prebival-stva, ni pa mogla obstati in duhu fašističnega režima, ki je novo družbo razgnal proti jugu. Maksa Premruja so poslali v Teramo v Abruce. Tam je ostal do zloma faš-istične Italije.

Po razpadu stare Jugoslavije, so fašistične oblasti, ki so zased-le tudi razne kraje Jugoslavije, in-ternirale po avstrijskih krajih mno-ga ljudi iz Slovenskega primorja in iz jugoslovanskih krajev. In tako je Premrujevo stanovanje v Teramu postalo zbirališče jugoslo-vanskih internirancev, ki so se

krstnim imenom, priimka in na-slova ne bodo smeli povedati, ker bosta priimek in naslov osta-la tajna in ju bodo morebitne «sorodne duše» mogle zvedeti le od vodstva televizije v Koelnu.

Neki časopis je ta program oz-načil kot »najbolj blazno idejo leta«. In ta »blazna ideja« je ideja Tankreda Dorsta, znanega nemškega gledališča in televizijskega avtorja, in Gunterja Rohrbacha, režiserja zahodnonemške televizije.

V Zahodni Nemčiji je televizija v rokah javne družbe, nad kate-roj bad država. Že štiri leta en njen kanal vodi program, kate-rega namen je nekakšno zakonsko usmerjanje ljudi. To se pravi, da zakonski problemi državljanov nemški televiziji niso tuji. Tokrat pa gredo pri televiziji bolj daleč in se televizija mreža spremi-nja že v zakonskega mešetarja.

Producēt te oddaje Rolf Spi-nards je v zvezi z novo oddajo rekel, da so morali orehoditi nekaj birokratskih težav, da pa oddaja sama zelo malo stane, sko-raj nič in da so naleteli med in-terresiranimi ljudmi na never-jetno razumevanje. Prej so se namreč bali, da se ljudje ne bodo odzvali njihovu pozivu, to pa iz enostavnega razloga, da nihče ne govori nad o svojih zasebnih zadevah. Toda v kratkem so na-brali nad to imen, med katerimi so za prvo dobo izbrali kak ducat kandidatov. In kandidati, ki bodo po televiziji iskali «sorodno dušo», bodo za svoj nastop celo nagra-jeni. Vendar bo nagrada le sim-bolična, samo za kritje stroškov.

Med ljudmi, ki oddajo priprav-ljajo, pa vendarle vlada še dolo-čena skepsa. Spinards je v zvezi s tem rekel naslednje: »Da naš sistem zares funkcionira, nam bo povedala praksa, bolje povedano nam bo to dokazala prva raz-glednica, ki nam jo bo kak naš kandidat poslal s svojega poro-čnega potovanja.«

RADIO VELE-IZIJA

ČETRTEK, 10. OKTOBRA 1974

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

PRVI KANAL

- 12.30 ZNANSTVENA ANTOLOGIJA: Igrače
- 12.55 Sever ključ Jug, Jug ključ Sever
- 13.30 DNEVNIK
- 17.00 DNEVNIK
- 17.15 Program za otroke
- 17.45 Program za mladino: SINOVI DŽINGISKANA
- 18.45 Znanstvena antologija: Igrače
- 19.15 Italijanske kronike
- 20.00 Vremenska slika
- 20.40 DNEVNIK
- SINDIKALNA TRIBUNA
- Srečanje med predstavniki tiska, predstavnikom CGIL in pred-stavnikom Confindustrie
- 21.15 BREZ IZHODA
- Detektiška, ki jo je napisal Enrico Roda, pri scenariju pa so-deloval Salvatore Nocita
- Druga moja Ana, z bogom
- Nocoj je na vrsti drugo nadaljevanje detektivke
- Roparja Bitossu ujamejo in ta vzbudi v sodniku Fontani sum, da je Alicia morila in da je ona odnesla milijone. Mariagiulia pa sodniku pove, da v noči, ko je bil Folenga umorjen, Anna Della Porta ni bila doma. Toda Anna Della Porta sedaj ni najti. Celo njen mož ne ve, kje je. Toda Anna Torlasco možu ven-darje zaupa, da se je Anna Della Porta zatekla nekam podožele. Alicia, ločena žena Folenge, ter Alina, prijateljica enega izmed roparjev, ki skušata izsiljevati odedneta Della Porto, končata v zapor. Da bi odedneta Della Porta rešil ženo, se obtoži, da je on umoril Folengo. Toda sodnik ima že svoje račune, svoj načrt in odkrije rešnico ... Kako, bomo zvedeli zvečer.
- 22.30 Petnajst minut s Tonyjem Cosenzo
- 22.45 DNEVNIK
- Vremenska slika

DRUGI KANAL

- 18.15 Protestantizem
- 18.30 Tedenska oddaja judovskega kulturnega izžolivanja
- 18.45 ŠPORTNI DNEVNIK
- 19.00 Zoga je okrogla
- Prvo nadaljevanje oddaje o najbolj popularni igri na svetu
- 20.00 Portret avtorja: Italijanski kipar Pericle Fazzini
- 20.30 DNEVNIK
- 21.00 OSEM STRANI
- Nocoj je na sporedu pisatelj Joseph Conrad, angleški pi-satelj poljskega porekla, avtor cele vrste knjig, med katerimi je tudi roman «Vihari», ki ga je Conrad napisal leta 1903 in pri-poveduje o ladji «Nam-shan», ki jo je neurje zajelo v Kitaj-skem morju, ko je iz Velike Britanije vozila 200 kitajskih de-lavcev proti njihovi domovini.
- ORKESTER PRIPoveduje
- Danes je na vrsti drugo nadaljevanje glasbene oddaje, ki jo pripravljajo Piero Piccioni, ki vodi tudi orkester, ki v oddaji na-stopa. Gre za tako imenovano spremljevalno glasbo ali glasbeno opremo. Nocoj bodo na vrsti glasbene opreme filmov, romansi-ranih zgodb, raznih rubrik itd. Kot gost bo nastopil Arnoldo Foà, ki bo ob spremljavi orkestra bral odlomek Čehova. Mia Martini bo pela dve pesmi, nastopila pa bo tudi mlada angle-ška pevka Catherine Howe.
- 22.15 Dežela moja: Človek, ozemlje, okolje: JEZIK MODERNE ARHITEKTURE

JUGOSLOVANSKA TELEVIZIJA

- 8.10 in 14.10 SOLA: Kraj dogajanja, Naša obala, Azija
- 9.05 in 15.05 Angleščina
- 9.35 in 15.35 Francoščina
- 17.10 Obzornik
- 17.25 NOGOMETNA TEKMA DINAMO - OLIMPIJA
- Neposredni prenos iz Zagreba bo komentiral Mito Trefalt
- 19.15 Risanka
- 19.30 DNEVNIK
- 20.00 S. Lenz: URA NEMSCINE, nadaljevanja
- 21.00 Kam in kako na odhiti
- 21.10 CETRTKOVI RAZGLEDI: Prvi korak delegatskega sistema
- Zdaj, ko je novi sistem šele začet, se skuša ugotoviti, kako so se občani z njim srečali in kako so s sistemom zadovoljni. Ugotoviti bi bilo treba tudi, če je v resnici že izpolnil prič-a-kovanja občanov, če je v svoji zasnovi, v svojem bistvu širši in tudi bolj demokratičen. Ili.
- Avtor oddaje Peter Likar je svoje delo osredotočil predvsem na področje občine Kranj in se srečal z delegati tamkajšnjih temeljnih organizacij združenega dela ter z delegati drugih samoupravnih krajevnih in interesnih skupnosti.
- 21.40 .NARODNI BALET S KUBE
- V okviru 6. baletnega bienala v Ljubljani so se na odru ljub-ljanskih Križank predstavili tudi solisti in ansambli Nacional-nega baleta S Kube. Iz njihovega programa bo ljubljanska TV pre-dstavila nocoj baletno stvaritev, ki nosi naslov «Spregete». Ba-let je pripravil Albert Alonso, glasbo zanj pa Idalbert Galvez. Balet je pravzaprav navdihnil spev «Prva spregete» urugvaj-ske pesnice Barangerije. Spev je bil posvečen komandantu Guevari. Balet sestavlja šest slik.
- V baletu plesajo solisti kubanskega baleta. Ljubezven plesje Loipa Araujo, učenka slovite Alicie Alonso. Junak je Orlando Salgado, zlo predstavlja Raul Barroso, Južno Ameriko pa Ca-rida Marinex.
- 22.15 DNEVNIK

KOPRSKA BARVNA TELEVIZIJA

- 17.25 Nogometna tekma Dinamo - Olimpija
- 20.00 Otroci kotiček: Risanke
- 20.30 CETRTEK, igrani film
- 22.00 Nocoj ste povabljeni, dokumentarna oddaja
- 7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Po-ročila: 7.05 Jutranja glasba: 11.35 Slovenski razgledi: 13.30 Glasba po željah: 17.00 Program za mla-dino: 18.15 Umetnost in prireditve: 18.30 Skladatelji naše dežele: 19.10 Italijanski gledališče v Ljub-ljani: 19.25 Program za najmla-še: 20.00 Sport: 20.35 Henrik Ib-sen: «Strahovi», drama: 22.20 Južnoameriški ritmi.

TRST A

- 12.15, Deželne kronike: 15.10 Radia predhod: 15.35 «V de-želi smehljajo»: opereta: 19.30 De-želne kronike.

KOPER

- 6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30, 20.30 Poročila: 6.15 Glasba za dobro jutro: 7.40 Ju-tranja glasba: 9.00 Glasbena ga-lerija: 10.10 Program za mla-dino: 10.45 Glasba in nasveti: 12.00 Glasba po željah: 14.00 Turistič-ne beležke: 15.00 Pesem štiri pes-mi: 15.40 Program za šolarje: 16.45 Popevke: 17.00 Mladinski klub: 18.00 Pesmi na tekočem tra-ku: 18.30 Mala skladbe velikih mojstrov: 19.00 Prenos RL: 19.30 Glasba v večeru: 21.00 Radijski oder: 22.00 Ritmi: 22.30 Trio Lo-renz.

NACIONALNI PROGRAM

- 7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.00 Poročila: 7.25 Jutranja glasba: 8.30 Jutranje popevke: 9.00 Vi in jaz: 10.00 Reportaža: 11.30 Iz-bran sposed: 12.10 Četrty pro-gram: 14.40 Radijska nadaljevan-ja: 15.10 Program za mladino: 16.00 Sončnica: 17.10 Komorna, o-perna, simfonična glasba: 17.40 Program za mladino: 19.30 Jazz: 20.20 Ponovno na sporedu: 21.15 Sindikalna tribuna: 22.15 Čelist
- 9.30 Koncert: 10.30 Haydnova glasba: 11.40 Plošče resne glasbe: 13.00 Glasba skozi čas: 14.30 Ko-ralna glasba: 15.30 Simf. koncert: 18.00 Francoske popevke: 18.45 Dvesto let Wertherja: 19.15 Ve-černi koncert: 20.00 Dostojevski - Profokjev: «Igralce».
- 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila: 6.50 Bodeča: 8.10 Glasbena matineja: 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo: Slovenci in Hrvati pod fašizmom: 9.30 Iz glas-benih šol: 10.15 Po Talijanih na po-ti: 11.15 Z nami doma in na poti: 12.30 Kmetijski nasveti: 13.30 S pihalnimi godbami: 14.10 Zbor RTV Sarajevo: 14.40 Med šolo, družino in delom: 15.45 «Vrtljajo» F. Novak: 17.00 Aktualnosti: 17.20 Operni koncert: 18.05 Naši znanstveniki: 18.20 Produkcija kaset: 18.35 Z zabavnim orkestrom: 19.45 Ansambl Weekend: 19.50 Lahko noč, otroci!: 20.00 Domače pesmi: 21.00 Literarni večer - Humor z vsega sveta: 21.40 Lepe melodije: 22.00 Četrtyk nočni koncert: 23.05 T. Salaman: Pesmi: 23.15 Paleta popevk.

Devetkrat porušeno in devetkrat obnovljeno mesto - Beograd

jim bogatim arhivom in velikan-sko garderobo. Po osvoboditvi ni-bila obnovljena le stara gleda-lišča, pač pa so bila zgrajena še štiri nova, nadalje je bilo zgraje-nih devet bibliotek in dva muzeja. K temu dodamo še, da je bilo a-daptiranih in moderniziranih 17 muzejev. V dobi po osvoboditvi je Beograd dobil še 16 narodnih in delavskih univerz, nadalje Dom pionirjev, Dom mladine, Sindika-lni dom, Kulturni center, študen-tovski center in celo vrsto drugih kulturnih objektov. K temu dodaj-mo še to, da so skoraj vsa beo-grajska športna in fizikalna i-grišča zgrajena po vojni.

V Beogradu, ki je bil med vojno malo uničen, so po vojni obno-vili, kar se je obnovilo dolo, nato pa so zgradili 150.000 novo-stanovanj s približno 8 milijoni kv. metrov stanovanjske površine. To pa je približno 150 odstotkov vsega stanovanjskega prostora predvojne Beograda.

Beograd je, kot ugotavljamo, u-pravno in industrijsko središče. Je pa tudi poslovno oziroma tr-govsko središče. Družbeni proiz-vod se je v zadnjem desetletju po-večal od 14,3 na 26 milijard no-vih dinarjev, nacionalni dohodek pa od 13,3 na 23,5 milijarde dinar-jev in v začetku letošnjega leta do-segel 18.748 dinarjev na prebivalca.

Beograd je v povojni dobi dose-gel vrsto prvenstev, med kateri-mi doseza letos novo prvenstvo v svoji novejši zgodovini da se nam-že trideset let razvija in raste v miru. Beograd je namreč eno tistih nesrečnih mest, ki je bilo za-rti svojega zemljepisnega polo-žaja in zaradi vojne, ki jo je i-mel, tarča neprestanih vojnih po-hodov in spopadov, tako da za Beograd drža ugotovitev, da je bil devetkrat do tal razrušen in devet-krat ponovno zgrajen.

NA TRETJEM KANALU ZAHODNONEMŠKE TV
Iskanje «sorodne duše» neposredno po televiziji

BONN, 9. - Čeprav bi ne mogli reči, da so današnji odnosi med ljudmi takšni, kot so bili pred desetletji in da je zato stik med posamezniki težak ali celo nemo-goč, se vendarle nekajdu ljudje, redki posamezniki, nekakšne «sa-motarske duše», ki ne najdejo stika s sebi primernim člove-kom. Zato imajo razni ženitovanj-ski uradi veliko posla. Nemci so si izbral izdajati drugačno pot: s prihodnjo nedeljo bodo na tretjem kanalu zahodnonemške televizije po enkrat na mesec imeli pete-setminutno oddajo, ki nosi naslov «Ni izključena poroka». Gre torej za nekakšno ženitovanjsko ponu-bdo ali kot je nekdo rekel, za «trgovino s porokom».

Še preden je bila oddaja «Ni izključena poroka» prvič na pro-gramu, se je javilo na stotine mo-skinih in žensk, ki bi radi v njej sodelovali, da bi «rešili» svoj pri-mer. Radi bi namreč našli so-rodno dušo, ki je niso našli v doseganju življenju. Tretji ka-nal zahodnonemške televizije je zato resen kanal in vanj so vklju-čili oddajo, da bi imela kot svoje geslo znano popevko Beatlesov «Love me do». V nedeljo bodo v tej oddaji nastopili trije «kan-didati» in sicer 30-letni ste-klarski delavec ter dve 28-letni ženski, od katerih je ena re-klamna risarka druga pa učite-ljica.

Trije «kandidati» za poroko se bodo pomenkovali s televizijskim kromistom. Vnaprej ni določene prav nič, razen tega, da bodo za mizo razpravljali o delu, o svojih konjicikih, o tem, kaj ima nekdo raje in kaj mu ne povlji. Seveda bodo povedali tudi to, kakšna oseba bi jim bila pogodu. Hkrati pa bodo gledalci televizije mogli videti tudi v notranjost domov kandidatov, namreč v stanovanje steklarskega delavca in učiteljice ter reklamne slikarke, da bi si ustvarili pobodo teh ljudi. «Kan-didati» bodo nastopili le s svojim

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.): Nudi-la se vam bo priložnost za doseg lahkega uspeha. Zadoščenje z mlajšimi.

BIK (od 21.4. do 20.5.): Ni še čas, da se spoprimete z močnejšimi tekmi. Bodite previdni in ne odlašajte tjavdan.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.): Če si v svojem delu želite spre-membe, prejmite ponudbo. Sku-šajte bolj varčevati.

RAK (od 22.6. do 22.7.): Ugodne možnosti za trgovce in svobodne poklice. Prijetno doživljate pod

večer.

LEV (od 23.7. do 22.8.): Za ures-ničenje načrta vam je potrebna pomoč vplivne osebe. Bodite do-sledni v svojih čustvih.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.): Do-bre možnosti uspeha za one, ki bodo potovali. Z ujaljenostjo se nič ne reši. Zahtevajte raje po-jasnitev.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.): Napredek v delu, vendar ne spre-jemajte novih nalog. Mir in za-dovoljstvo v družini.

SKORPION (od 23.10. do 20.11.):

KOLESARSTVO

POKAL AGOSTONI

Presenetljivi Gimondi prispel prvi na cilj

Eddy Merckx je bil šele peti

LISSONE, 9. — Felice Gimondi je danes na kolesarski dirki za »Pokal Agostoni« proti vsem pričakovanjem osvojil prvo mesto. Z odlično taktično vožnjo se je ves čas držal skupine tridesetih najboljših tekmovalcev, 15 km pred ciljem je spoznal, da bi lahko tvegala naskok na prvo mesto, saj je imel še dovolj moči v rezervi. Skupno z njim sta se poglala v ospredje še Maggioni in Maetens, 3 km kasneje pa se je znebil še teh dveh. Prihiti si je kakih 50 m prednosti in je tako sam prvozil na cilj.

Lestvica dirke je bila taka:

- Gimondi (It.), ki je prevozil 205 km dolgo progo v 5.03 s povprečno hitrostjo 40,504 km/h
- Franco Bitossi (It.)
- Roger De Vlaeminck (Bel.) 33"
- Freddy Maetens (Bel.)
- Eddy Merckx (Bel.)
- Franz Veeberck (Bel.)
- Giaccio Santambrogio (It.)
- Mark De Meyer (Bel.)
- Enrico Paolini (It.)

- Knut Knudsen (Norv.)
- Vannucchi (It.)
- Houbrechts (Bel.)
- Panizza (It.)
- Salma (Švi.)
- Ricconi in še drugi tekmovalci z enakim zaostankom

NOGOMET

ZENEVA, 4. — Mednarodna nogometna zveza je izdala pare prihodnjih kol v raznih pokalnih tekmovalnih. V »Pokalu prvakov« bo jugoslovanski zastopnik Hajduk iz Splita igral proti francoski ekipi St. Etienne. V »Pokalu pokalov« bo Crvena zvezda iz Beograda igrala proti luksemburškemu moštvu Avenir Beggen. V »Pokalu UEFA« bo Inter igral proti nizozemskemu Amsterdamu, Juventus proti Hibernianu (Škotska), Napoli proti Portu (Portugalska). Jugoslovanska predstavnik pa takole: Partizan Beograd proti irski ekipi Portadown, Velež iz Mostarja pa proti dunajskemu Rapidu.

V ODBOJKARSKEM PRVENSTVU MOŠKE C LIGE

Kras ima letos vse možnosti da ohrani status tretjeligaša

Tudi tekmovalni koledar je za Kras zelo ugoden

V teh dneh je italijanska odbojarska federacija FIPAV sestavila šest skupin po 10 ekip prvenstva C lige, ki se bo pričelo 30. novembra. V B skupini nastopajo, poleg Krasa iz zgornje občine, še sledeče šesterke: gasilci Ferroni Verona, Libertas Trst, ARA Trento, ACLI Montecchio, gasilci Dall'Acqua Treviso, Grandi Motori Trst, SAI Belluno, Pallavolo Marghera in Brusegana Padova. Kot je razvidno iz zgornjega spiska, bo nastopalo v Krasovi skupini veliko neznanih šesterk, saj so od laniških tretjeligašev ostala le 3 moštva (Montecchio, Grandi Motori in Treviso). V tej skupini bosta nastopili kar dve ekipi (Ferroni in Libertas Trst), ki sta nazadovale iz B lige. Prav ti dve moštvi sta, vsaj na papirju, najprejnejša kandidata za osvojitve prvega mesta na lestvici. Ekipo Libertasa iz Padove, ki je napredovala v B ligo, pa je nadomestil novinec v C ligo Brusegana, prav tako iz Padove, medtem ko so šesterke iz Trenta,

Belluna iz Marghere za naše pojme prava neznanka. Čeprav nastopata letos po dve ekipi več v vsaki skupini C lige, pa je imel Kras srečo, da nista bili vključeni v B skupino moštvi iz Cesene in Ravenna, ki bi zaradi velike kilometrske razdalje povzročili huj udarec družbeni blaginji.

Tekmovalna komisija FIPAV je objavila tudi koledar prvenstvenih srečanj. Kot rečeno, se bo prvenstvo pričelo 30. novembra in se bo po osemnajstih kolih zaključilo 26. aprila prihodnjega leta. Prvenstvo bo trikrat zabeležilo premor: od 21. decembra do 11. januarja (božični prazniki), od 8. februarja (koniec prvega dela prvenstva) do 22. februarja in končno od 22. marca do 5. aprila (velikonočni prazniki). Prvenstvo se bo torej zavleklo dlje kot v prejšnjih sezonah, zato bo bistvene važnosti vzdržljivost, se pravi telesna priprava ekip. V B ligo bo napredovala ena sama ekipa, medtem ko bosta dve moštvi izpadli v nižjo ligo.

Seznam prvenstvenih obveznosti šesterke Krasa (v oklepaju datum povratnih dvobojev):

30. 11. (22. 2.): Kras — ACLI Montecchio
7. 12. (1. 3.): Libertas Trst — Kras
14. 12. (8. 3.): Brusegana Padova — Kras
21. 12. (15. 3.): Kras — SAI Belluno
11. 1. (22. 3.): Ferroni Verona — Kras
18. 1. (5. 4.): Kras — Pallavolo Marghera
25. 1. (12. 4.): Grandi Motori Trst — Kras
1. 2. (19. 4.): Kras — ARA Trento
8. 2. (26. 4.): Dall'Acqua Treviso — Kras

Po bežnem pregledu razporeda tekem lahko sklepamo, da je za moštvo Krasa koledar še kar pozitiven, saj bodo končno krasovci odigrali odločilno srečanje proti tradicionalnemu nasprotniku pred lastnimi navijači (v prejšnjih sezonah so vedno gostovali pri kateri izmed favoritov). Kar se tiče nadaljnjih obveznosti, pa se nam zdi koledar še kar uravnotežen in če bodo Krasovci odbojkarji asimilirali taktične sheme trenerja prof. Drasića, imajo vsaj na papirju vse možnosti, da ohranijo status tretjeligaša. — bs —

kurenci zelo zanimiv, saj bo to prvi nastop zmagovalcev 2. slovenske lige - zahod. Idrjski šahisti se bodo v 2. ligo poskušali uvrstiti v 1. ligo, za kar imajo vsekakor realne izgleda.

Letošnje člansko prvenstvo SR Slovenije pa bo tudi letos brez primorskega predstavnika, ki bi si moral pravico do nastopa zagotoviti še na kvalifikacijskem turnirju. Za dva turnirja in potem še za finalni nastop pa je za primorske prvake le predolga pot, o kateri bo morala razmisliti tudi šahovska zveza Slovenije.

Vsa omenjena tekmovalna širina po Primorski bodo privabila v šahovske vrste nove ljubitelje te ple-

menite igre, ki prav letos praznuje 25. obletnico organiziranega delovanja na Primorskem.

Silvo Kovač

KOŠARKA

TURNIR PRIJATELJSTVA

Drevi Don Bosco-Bor

Drevi bodo Borovi kadeti odigrali prvo kolo povratnega dela košarskega turnirja prijateljstva, ki ga prireja Servolana. Borovci bodo v prvem srečanju igrali proti Don Boscu. Tekma bo drevi, ob 19.30 na odprtem igrišču v Ul. dell'Istria.

Sinoči je deželna košarska zveza sporočila, da se bo promocijsko prvenstvo pričelo 20. ali 27. oktobra. V skupini, v kateri bo nastopal tudi Bor, bodo igrala te ekipe: Libertas Trst, Radici Arte A Gorica, Libertas Barcolana, Umanti Gorica, Vileše in Gračez. Prvi dve uvrščeni peterki se bosta potegovali v skupini finalistov za prestop v D ligo.

Košarska zveza je tudi sporočila, da (zaradi nujnega pričetka promocijskega prvenstva) ne bo nikake pripravljene seje, kot je bilo prej domneno.

Glede ostalih mladinskih prvenstev pa trenutno velja, da bo v prihodnjem tednu (datum še ni znan) seja, na kateri bodo predstavniki zveze skupno s predstavniki društev preučili spored in dinamiko prvenstev.

ODBOJKA

START MLADIH

PET SLOVENSkih EKIP V PRVENSTVU MLADINK

Med mladinci pa ne tekmuje niti ena naša šesterka

V preteklih dneh so se pričela nekatera odbojarska prvenstva mlajših kategorij. Kot zanimivost naj takoj poudarimo, da pri mladincih, naraščajnikih in dečkih nimamo niti ene slovenske šesterke. To pa je še en dokaz, da se naši moški odbojki ne obetajo boljši dnevi. Pri fantih ne skrbimo za naraščaj, To pa je nujno potrebno, če hočemo preboleti krizo v katero je zašla naša odbojka.

Mnogo boljše stanje je pri dekletih. Pri mladinkah, ki so porazdeljene v dve skupini, je skupno sedem ekip. Od teh je nič manj kot pet slovenskih in sicer: Sloga, Breg, Sokol, Bor in Kontovel. Pri naraščajnicah in dečkih pa udeležba, žal, ni tako razveseljiva. Tako v prvi kot v drugi konkurenci nastopata samo dve društvi: Bor in OMA. Pri vseh ostalih društvih pa se jim ni zdelo primerno, da bi najmlajše moči poslali na igrišče.

Pri mladinkah so bile odigrane že tri tekme, ki so se končale brez presenečenj. V A skupini je Breg odpravil Slogo, Sokol pa Julio. V skupini B mladince Bora niso imele velikih težav s FARIT, čeprav so jim prepustile set.

IZIDI	
SKUPINA A	
Sloga - Breg	0:3
Sokol - Julia	3:1
SKUPINA B	
Bor - FARIT	3:1
	G. F.

OBVESTILA

Smučarski odsek SPDT vabi članske tekmovalce odseka na sestanek, ki bo v petek, 11. oktobra, ob 19.15, v Ul. Geppa 9. Na sporedu bodo kratke filmske projekcije.

82 Bor vabi vse mladince in mladince, ki bi radi gojili odbojko, naj se javijo na stadionu »I. maja« po naslednjem urniku:

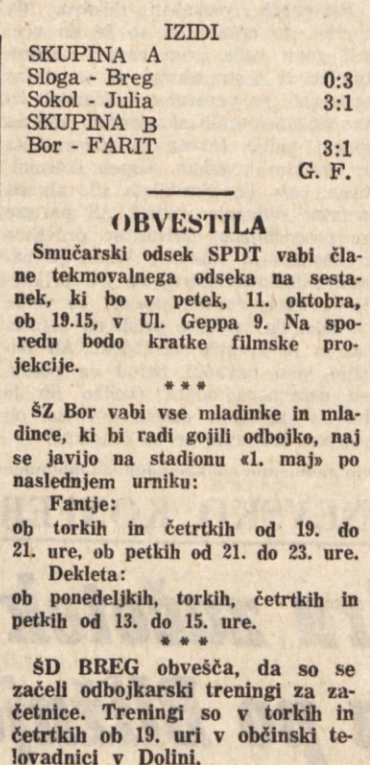
Fantje:

ob torkih in četrtek ob 19. do 21. ure, ob petkih ob 21. do 23. ure.

Dekleta:

ob ponedeljkih, torkih, četrtek in petkih ob 13. do 15. ure.

SD BREG obvešča, da so se začeli odbojarski treningi za začetnike. Treningi so v torkih in četrtek ob 19. uri v občinski telovadnici v Dolini.

V okviru proslav 50-letnice ustanovitve Zdrženja slovenskih športnih društev v Italiji, ki so bile pred kratkim v Sovodnjah, so si gledalci lahko ogledali vrsto privlačnih nastopov. Med te je vsekakor sodila tudi točka mladih folkloristov, ki delujejo v okviru goriškega Doma

NOGOMET

V okviru »Pokala narodov«

Poljska-Finska 3:0

VARSAVA, 9. — Poljska je premagala Finsko s 3:0 (2:0) v mednarodni nogometni tekmi, veljavni za evropski pokal narodov. Tekmo so odigrali v 5. skupini, kjer igra tudi Italija.

Streli so bili Kasperczak, Gadocha in Lato. Sodi je Jugoslovian Maksimović.

Po tej tekmi je lestvica 5. skupine naslednja:

Poljska	2	2	0	0	5	1	4
Nizozemska	1	1	0	0	3	1	2
Finska	3	0	0	3	2	8	
Italija	0	0	0	0	0	0	

(Od našega dopisnika)

BEograd, 9. — V današnjem 9. kolu nogometnega prvenstva Jugoslavije so bili zabeleženi naslednji rezultati:

Vojvodina - Bor	6:1 (4:0)
Radnički (N) - Sarajevo	1:1 (1:1)
Partizan - Sloboda	1:1 (0:1)
Radnički (K) - Rijeka	1:0 (1:0)
Velež - Vardar	2:2 (1:1)
Zeljezničar - C. zvezda	2:1 (0:1)
Čelik - Hajduk	0:1 (0:0)

Tekmi OFK - Proleter in Dinamo - Olimpija bosta jutri.

Na lestvici vodi Crvena zvezda s 14 točkami, kolikor jih ima tudi Hajduk, tretja je Vojvodina, četrta Sloboda, peti Radnički (N) itd.

B. B.

V 3. AMATERSKI LIGI

NOGOMET

Ekipi Sovodenj in Mladosti pripravljene na prvenstvo

Navijači obeh moštev računajo na visoko uvrstitev svojih ljubljencev

V nedeljo se bo pričelo nogometno prvenstvo tretje amaterske lige tudi na Goriškem. V »N« skupini bosta letos sodelovali tudi ekipi Sovodenj in Mladosti iz Dobroberda. Kaj pričakujejo letos na-

meje od obeh slovenskih moštev? Vsekakor bi morala ekipa Sovodenj, ki jo trenira domačin in bivši igralec Giani Marson, startati med favoriti. V lanskem prvenstvu so slovenski igralci zasedli četrto mesto in to le zaradi zgubljenih točk v nekaj slabih odigranih tekmah. Spominimo se namreč, da so v prvem delu prvenstva Sovodenjci slabo začeli in večkrat zgubljali po nepotrebnem točke. Trener Marson je mnenja, da je ekipa dobro pripravljena in to dokazujejo tudi prijateljske tekme, ki jih je imela v zadnjem mesecu.

Tudi Mladost iz Dobroberda ima letos vse potrebne rekvizite, da bi jo postavili med najboljše ekipe prvenstva. Čeprav so Dobroberdci pričeli igrati v tej ligi komaj v lanskem prvenstvu moramo reči, da je predstavljala njihova končna uvrstitev res pravo presenečenje. Letos pa se je ekipa znatno okrepila s prihodom treh dobrih igralcev, ki so do prejšnjega leta nastopali pri drugih klubih.

Se bodo naše napovedi uresničile? Odgovor bo vsekakor dalo prvenstvo!

P. R.

GOLF

RIM, 9. — V Benetkah se bo 16. oktobra začelo italijansko odprto prvenstvo v golfu, na katerem bo nastopil tudi odlični ameriški igralec Johnny Miller; zanj menijo, da je najboljši igralec golfa na svetu. Čeprav je star šele 27 let, je samo letos in na osmih turnirjih zaslužil rekordno vsoto 230 milijonov lir.

V okviru proslav 50-letnice ustanovitve Zdrženja slovenskih športnih društev v Italiji, ki so bile pred kratkim v Sovodnjah, so si gledalci lahko ogledali vrsto privlačnih nastopov. Med te je vsekakor sodila tudi točka mladih folkloristov, ki delujejo v okviru goriškega Doma

KOŠARKA

V NEDELJO ZAČETEK PRVE LIGE

Za Američane porabili milijardo lir Kaj bo z italijanskim naraščajem?

Snaidero (z McDanielsom) med kandidati za naslov - Sinudyne »outsider«

V nedeljo bo start v prvi italijanski košarski ligi. Veliko novosti bo v letošnjem prvenstvu: zaradi pravilnika in zaradi granja tekem. O novem pravilniku, s katerim se ne strinjajo ne košarskarji ne trenerji, se pa strinjajo predsedniki - magnati društev (zaradi reklame), smo že večkrat poročali. Igralo se bo v sredah in nedeljah: tudi v tem je sprememba, seveda v korist košarskarskim magnatom, saj bodo časopisi lahko večkrat pisali o prvenstvu in zato bo košarskarskim ljubiteljem vse več v uspehih ime raznih industrijskih znamk: Innocenti, Igris, Sinudyne, Sapor, Snaidero... prav vse: od televizorjev do kolačev.

27 Američanov

Letošnje prvenstvo bo pravzaprav »ameriško prvenstvo«, nikdar prej namreč ni igralo toliko ameriških košarkarjev v italijanski ligi. Letos jih bo kar 27, med katerimi je nekaj odličnih igralcev kot Jim McDaniels (Snaidero), Tom McMillen (Sinudyne), Yelverton (Igris, igral bo le pokalne tekme) in drugi. Danes velja dober Američan skoraj 100.000 dolarjev (65 milijonov lir). Italijanski klubi so se torej ekonomsko postavili po robu nič manj kot ameriškim profesionalnim klubom. Govori se, da so letos v Italiji porabili za Američane skoraj milijardo lir, povsem pa so zanemarili domači naraščaj. Kam bo privedlo vse to?

Ze večkrat smo povedali svoje mnenje, da je taka košarska politika napačna. Res je: v svoji sredi bomo imeli velike ameriške košarske talente. Do kdaj pa bo vse to trajalo? Bodo lahko košarskarski magnati podpirali z blazinami vsotami tuje, ko pa je celoten družbeno-ekonomski sistem v Italiji v hudi krizi? Kaže, da je predsednik italijanske košarske zveze Claudio Coccia vse to sprejeda.

Snaidero med velikani

Kaj pomenijo danes Američani v italijanski košarki, nam lahko zgornjo pokaže naslednji primer: Snaidero iz Vidna se je lani boril za izpad, letos pa se je z novim nakupom Američanom Jimom McDanielsom močno ojačil in je na raznih turnirjih premagal slavne nasprotnike, med katerimi tudi Innocentia iz Milana. To se pravi: Snaidero je McDaniels in

evratno. Kaj bi se torej pripetilo, ko bi se, recimo, McDaniels poskodoval? Snaidero bi seveda izgubil tudi proti najslabšemu prvligašu. Je torej moč Snaidera realna? Isti primer velja za vse ostale italijanske ekipe. Italijanska košarka torej sloni na kopici Američanov, za katere se bo letos potrošilo milijardo lir. Kaj bi se lahko za italijansko košarko storilo z milijardo lirami, o tem mislimo, da je odveč, da pišemo.

Letošnji Američani v raznih ekipah so naslednji: Alco Bologna — De Vries (2,10 m), Brill Cagliari — Sutter (2,04 m), Brina Rieti —

Laurinski (2,01 m), Canon Benetke — Christian (2,13 m), Duco Mestre — Meier (2,04 m), Fag Napoli — Andrews (2,10 m), Forst Cantù — Lienhard (2,06 m), IBP Roma — Rimol (2,08 m), Igris Varese — Morse (2,03 m), Innocenti Milano — Kim Hughes (2,08 m), Mobilquattro Milano — Jura (2,06 m), Sapor Siena — Johnson (2,09 m), Sinudyne Bologna — McMillen (2,10 m), Snaidero Videm — McDaniels (2,13 m).

Daleč najboljša Američana letošnjega prvenstva sta McDaniels in McMillen.

Ze zaradi tega bi lahko Snaidero z McDanielsom in Sinudyne z McMillenom resno ogrozila tradicionalno premoč Igrisa in Innocentija.

Simmenthal 10-krat

Za kroniko naj omenimo, da je Simmenthal iz Milana (sedanji Innocenti) desetkrat osvojil naslov italijanskega državnega prvaka, Igris iz Vareseja pa sedemkrat. Lanski najboljši strelac prvenstva je bil Bob Morse (Igris), ki je zbral 753 točk. Rekord vseh prvenstev pa prav tako pripada Morseju, ki je pred dvema letoma zbral 824 točk. Med najboljšimi strelci v zgodovini prvenstev je tudi Tržičan Romanutti, ki je leta 1950 dosegel 378 točk. Največ košev v eni sami tekmi pa je dal Riminucce (Simmenthal) leta 1963, in sicer 77. Najstarejši košarkar letošnjega prvenstva bo Barlucchi (Sapor), ki je star 34 let, najmlajši pa Antonucci (Mobilquattro, 16 let).

PARI 1. KOLA (13. okt. ob 15. uri)

Sinudyne — Canon, Igris — Mobilquattro, Innocenti — Fag, Duco — Alco, Sapor — Brill, IBP — Forst, Snaidero — Brina.

TENIS

Italijanska teniška zveza je objavila seznam nosilcev skupin za bližnje italijansko državno prvenstvo, ki bo od 14. do 20. oktobra v Palermu.

Nosilci skupin so:

MOŠKI: 1. Panatta, 2. Bertolucci, 3. Barazzutti, 4. Zugarelli, 5. Di Matteo, 6. Toci, 7. Di Domenico, 8. Palmieri.

ŽENSKÉ: 1. Pericoli, 2. Papale Terras, 3. Nasuelli, 4. Di Naso.

Dr. Tone SATAN, Ferenc: NJEGOVO DELO IN SMRT

Satanova smrt

Verjetno sta bili pomembni dve okoliščini, da je Globocnik v prvi polovici maja 1944 dočel Wirthu novo nalogo: do tedaj so deportirali v koncentracijska taborišča že večino Židov iz operacijske cone »Jadransko Primorje«, ki so jih nameravali odstraniti iz nje, in vedno bolj neugodne razmere na nemškega okupatorja in njegove sodelavce v večjem delu operacijske cone. Živa dejavnost hrvaške istrske narodnoosvobodilne brigade »Vladimir Gortan« tako na hrvaškem (Istra) kot na slovenskem operativnem območju (Pivka, Brkini), slovenskega Istrskega odreda ter nekaterih manjših partizanskih enot je zelo ogrozila položaje nemškega okupatorja in njegovih sodelavcev na območju med Trstom in Reko. Predeli južno in severno od ceste Trst—Podgrad—Reka so bili konec aprila in začetek maja 1944 prizorišče večje ofenzive sovražnikovih sil, imenovane »Braunschweig« in pod vodstvom generala Globocnika. Ta ofenziva je pomenila tudi začetek cele vrste kazenskih pohodov nemškega okupatorja in njegovih sodelavcev proti posameznim predelom Pivke in Brkinov ter obdobje njegovega najhujšega divjanja na tem območju, 30. aprila so samo v Lipi na grozovit način pobili 263 ljudi (večinoma so jih sežgali), 4. maja pa so požgali v okolici Ilirske Bistrice štiri vasi: Fabce, Sušak, Kutežovo in

Podgraje ter na stotine ljudi odpeljali v koncentracijska taborišča. 91) Eden od razlogov za takšno nečloveško divjanje nacistov na navedenem območju je verjetno tudi ta, da v ofenzivi niso mogli uničiti ali vsaj občutneje prizadeti nobene narodnoosvobodilne enote.

Ker je bil zaradi partizanske aktivnosti ogrožen promet nemškega okupatorja na cesti Trst—Reka, je Globocnik s poveljem št. 16/44 v prvi polovici maja 1944 zadolžil Wirtha za varnost te ceste. To povelje se glasi:

»V zvezi s svojim poveljem 16/44 določam SS-Sturmabführer Christiana Wirtha za zavarovalnega komandanta za ceto Trst—Reka. K temu spada desno in levo od ceste ležeče območje. Mejo bo predlagal on sam, ko bo ugotovil, od kod sega nasprotnikov vpliv na ceto.

Ustresen načrt mi mora predložiti do 14. maja 1944.

O svojih ukrepih se mora sporazumeti s komandanti SS in policije v pokrajinah.

Posebno ga opozarjam na ustrezno sedelovanje z vojsko, nemškimi svetovalci in pokrajinski Trst, Reka in Istra.» 92)

To Globocnikovo povelje sicer ni datirano, vendar lahko iz vsebine ugotovimo, da ga je izdal v prvi polovici maja 1944, vsekakor nekaj dni pred 14. majem, ko je moral Wirth že predložiti Globocniku načrt za zavarovanje ceste. Tako lahko razumemo že prej navedeno izjavo dr. Morgna v Nürnbergu, da je bil Wirth v Trstu »pri cestni policiji«. Vendar o Wirthovi dejavnosti za zavarovanje ceste Trst—Reka, ki je bila le kratkotrajna, ne vemo ničesar. Ne poznamo niti njegovega načrta, ki ga je moral predložiti Globocniku, niti njegovega obsega zavarovalnega območja na obeh straneh ceste, ki mu ga je Globocnik zaupal v varstvo. Morda smemo domnevati, da so brkinske vasi Gabrk, Huje, Podbeže, Pregarje, Tominje in Zeljslje, ki jih je nemški okupator požgal 18. maja in v njih pobil 69 ljudi, spadale v Wirthovo zavarovalno območje in da

je Wirth sodeloval pri tem hudem zločinu. 93)

Na drugi strani so bili Brkini operativno območje Istrskega odreda. Ta je v prvi polovici maja 1944 odšel v Suho krajino, kjer so ga preuredili in v drugi polovici maja poslali nazaj v Brkine in Slovensko Istro. Obveščevalci Istrskega odreda so že nekaj časa zasledovali esesovskega majorja, ki je s črnim osebnim avtomobilom obiskoval okupatorjeve postojanke na Kozini, v Materiji Podgradu, Divači itd. Zato je štab odreda (komandant Franc Centa in politični komisar Franc Zalar) dal svojemu I. bataljonu (komandant Leopold Krebej in politični komisar Franc Zore), ki je prebival v Skadanski gori pod Slavnikom in štel okrog 80 mož, nalogo naj napade avtomobil in onemogoči esesovskega majorja. Komandant bataljona je zbral 17 ali 18 borcev in jih v noči na 26. maj odpeljal iz bataljonskega tabora na Kozinski vrh, približno kilometer severozahodno od Kozine. Okrog tretje ure zjutraj so zasedli položaje okrog petdeset metrov vzdolž ceste Reka—Trst na njeni južni strani. Skupina se je dobro zavarovala in razporedila, poskrila se je za skale in po grmovju v največji previdnosti, saj je bilo v bližini nekaj večjih okupatorjevih postojank (Kozina, Bazovica itd.). Potem ko so čakali že več kot štiri ure, je opazovalec, ki je bil na griču okrog petdeset metrov za zasedo, opazil, da se bliža avtomobil in o tem hitro obvestil komandanta bataljona. Avtomobil se je blizal od Kravvega potoka, tj. iz smeri Trsta proti Kozini. Niso se utegnili do kraja prenesti komandantovega šepetajočega povelja, naj se borci pripravijo za napad, se je že pripeljal avtomobil do levega krila zasede. Na komandantovo povelje se je na avtomobil vsula toča krogel iz strojníc, brzostrelke in pušk in avtomobil je bil ves prelučkan ter je začel poplesavati po cesti. Čeprav je bil voznik ranjen, je bil vendarle še toliko pribešen, da je pripeljal do križišča na Kozini. Ustavil se je pred Počkarjevo hišo in ko so odprli vrata avtomobila, se je esesovski major zvrnil iz njega mrtve, medtem ko sta bila druga dva

potnika le ranjena. Mrtvega majorja so vojaki iz kozinske postojanke nalozili na tovornjak in odpeljali proti Trstu.

Tisti čas se je skupina partizanov po uspešno opravljeni akciji hitro umikala proti vasi Nasirec in čez železniško progo proti vasi Beki. Skrila se je v mladim hrastovim gozdičku, ki je poldrugi kilometer oddaljen od Beka in ga domačini imenujejo »Bukje«.

Nemška vojska in policija iz Kozine, Bazovice in Trsta je še isti dan preiskala območje okrog Kozine. Neki oddelek je preiskoval tudi predel okrog kraja, kjer se je skrila skupina iz I. bataljona Istrskega odreda, vendar je ni odkril. Zato se je okupator masčeval nad sosednjima vasicama: na Beki je požgal 23 domačij in odpeljal 27 govedí, v Ocizli pa je požgal 3 hiše in odgnal 40 glav goveje živine.

Približno tako je ta dogodek pred sedmimi leti opisal Maks Zadnik, ki zelo vneto preučuje dogodke v Brkinih. Vendar takrat še ni vedel, kdo je bil ubiti esesovski major. 94)

91) Maks Zadnik: Komandant nemške policije iz Trsta pred sodiščem. TV 15, 21. 2. 1974.

92) Mitteilungsblatt des Befehlshabers der Sicherheitspolizei und des SD in Triest. Triest, den 17. Mai 1944, Folge 21. Arhiv RSZ v Ljubljani, kopija pri avtorju.

93

NEPRIČAKOVAN RAZPLET PREISKAVE O DEJAVNOSTI »ORDINE NUOVO» V PIEMONTE

V Turinu odkrili domnevni poskus državnega udara

Trije fašisti aretirani, enemu pa se je posrečilo pobegniti - Zarotniki naj bi nameravali ugrabiti ali ubiti dva ministra - Sporočilo notranjega ministra - Resna nevarnost za demokracijo ali le poskus dviganja prahu?

TURIN, 9. — Nepričakovan razplet v preiskavi o dejavnosti zloglasne fašistične organizacije »Ordine Nuovos«, ki jo v Turinu vodi preiskovalni sodnik dr. Violante: na sodnikov ukaz so karabinjerji in policija aretirali tri osebe, ki naj bi pripravljale nov poskus državnega udara, ugrabitev vidnih politikov in sindikalistov ter celo dveh ministrov. Aretirani so bili odvetniški pripravnik Leopoldo Parigini iz Modene, trgovski potnik Mario Scolarini iz Turina in dr. Giacomo Micalizio iz Palerma, neki inženir iz Vareseja pa je pravočasno zaščitil nevarnost in izginil preden bi ga lahko dosegla roka pravice.

Kar najbolj preseneča v vsej zadevi je, da je notranje ministrstvo v tej zvezi izdalo tiskovno sporočilo, ki se glasi: »Danes ponudi so policijski agenti iz Turina, Milana, Catanie in Bologne z akcijo, ki jo je vodil načelnik urada proti terorizmu dr. Santillo in ki sta jo koordinirala turinska sodnika dr. Pochettino in dr. Violante, aretirali

42-letnega Leopolda Pariginija, 46-letnega Giacomo Micalizio in 52-letnega Maria Scolarija, ki so obtoženi politične konspiracije in združevanja v prevratniške namene, ker so skupno s še neidentificiranimi osebami dali pobudo in organizirali skupino, katere namen je bil s silo strmoglaviti demokratične ustanove italijanske države. Prevratniški naklep naj bi uresničili z ubojem političnih nasprotnikov, z izvajanjem nasilne reakcije nasprotništva in s strank, s posegom nekaterih vojaških oddelkov, katerim bi pomagale oboje skvadre pripadnikov vseh desničarskih organizacij vključno »Ordine Nuovos«.

Agenti so izvedli vrsto hišnih preiskav, med katerimi so med drugim zaplenili znatne količine orožja in streliva; ter pomembno do kazno gradivo o naklepih aretiranih. Aretirani prevratniki na jbi med drugim nameravali likvidirati tudi dva ministra (govori se v tej zvezi o Andreottiju in o Tavianijsu, Pochettino in dr. Violante, aretirali

PRED USTAVNIM SODIŠČEM SPOR MED SODSTVOM IN PARLAMENTOM

Razprava o »črnih skladih« Montedisona odložena do novembra

Predstavniki zasebnih strank načeli vprašanje o ustavnosti zakona, ki določa sestavo sodnega zbora

RIM, 9. — Vprašanje ustavnosti nekega zakona je že ob samem začetku onemogočilo ustavnemu sodišču razpravo o pristojnosti v sodnem postopku o črnih skladih družbe Montedison. Sodišče je odložilo razpravo in bo moralo najprej sklepati, če je zakon, ki določa kdaj mora 15 ustavnim sodnikom pomagati še 16 dodatnih, v skladu z ustavo.

Postopek pred ustavnim sodiščem je sprožil rimski preiskovalni sodnik Renato Squillante, ki je do maja letos vodil preiskavo o črnih skladih Montedison, s katerimi je družba podpirala nekatere politične stranke in, kaže, tudi fašiste. Ko je izbruhnil petrolejski škandal, je parlamentarna preiskovalna komisija, ki jo vodi demokristian Caltanice, zasledila dogodek na gradivo in si prilastila preiskavo, češ da bi bili v škandal lahko vpleteni tudi ministri. Vprašanje je, koliko je temu sklepu botrovala želja po ugotavljanju resnice in koliko pa želja, da se utiša morebitni škandal, še preden izbruhne. Sodeč po dosedanjih rezultatih preiskave o petrolejskem škandalu, bi lahko rekli, da je imel drugi argument pri odločanju veliko večjo težo.

Vprašanje je tudi, če je bil posebno parlamentarne komisije sploh v skladu z zakoni. Preiskava ni še pokazala, da so bili vanjo vpleteni ministri in prav na tej ugotovitvi je dr. Squillante osnoval svoj priziv. V njem poudarja, da si je komisija protizakonito prisvojila dokazno gradivo in mu ga ni vrnila kljub večkratnim zahtevam in pozivom.

Zakon iz leta 1962 določa, da mora biti sodni zbor ustavnega sodišča, ko gre za spore med parlamentom in sodstvom, dopolnjen s 16 predstavniki, ki jih sodniki izberejo med 45 osebnostmi, ki jih parlament določi vsakeh deset let. Danes so se sodniki zbrali, da bi izbrali imena dodatnih sodnikov, a vprašanje, če je omenjeni zakon v skladu z ustavo ali ne, je onemogočil sodišču delo. Po predstavniki zasebnih strank, naj bi člena 11 in 20 navedenega zakona ne bila v skladu s členoma 134 in 24 ustave.

Po dvehurni razpravi so sodniki sprejeli ugovor in načeli na lastno pobudo še eno vprašanje: je v skladu z ustavo, da zakon določa, naj sodniki pri reševanju spora zaslišijo le predstavnika parlamentarne komisije, ne pa sodnika, ki je s svojim prizivom izzval spor o pristojnosti?

O teh vprašanjih bo ustavno sodišče odločalo čimprej »srično« pomena, ki ga vprašanje ima za italijansko javnost. Razprava je predvidena za prvo polovico novembra.

Sodniki so tudi sklenili, da seznajajo s svojo razsodbo predsednika ministrskega sveta, predsednika obeh domov parlamenta in da jo izjemovala priobčijo že v jutrišnji številki uradnega lista.

Med zaslišanjem pred rimskimi sodniki je bivši predsednik Montedisona inženir Valerio brez obotavljanja priznal, da je družba imela »črne sklade«, s katerimi je »mazala« kolesje državnega aparata, da se je vrtele njej v korist. Valerio je tudi poudaril, da tak kolos kot je Montedison potrebuje prijateljsko razpoloženje državnih oblasti in političnih strank, kar lahko doseže le z denarjem.

Povod za preiskavo je dal bivši senator Cesare Merzagora, ko je nadomestil Valeria za krivilo Mon-

tedisona. Ko je odkril »črne sklade«, je takoj prijavil zadevo sodnikom, ki so dosegli prve pomembne rezultate prav letos po treh letih težavnega dela.

Višji sodni svet bo »danes« razpravljal o disciplinskem postopku proti pravniku M. D'Ovidiu

RIM, 9. — Po vestah iz rimskih sodnih krogov kaže, da bo višji sodni svet razpravljajl jutri o položaju državnega pravdnika v Lancianu Maria D'Ovidia, ki je osumljen podpiranja fašističnih prevratnikov. Ko je znano je disciplinski postopek zahteval osebno pravosodni minister Zagari po poročilu o delovanju D'Ovidia, ki ga je pripravil generalni pravdnik pri prizivnem sodišču Walter Lo Giudice.

Kaže, da je sodni svet v zvezi z zadevo D'Ovidio razdvojen: del sodnikov naj bi bil naklonjen suspenziji, del pa naj bi nasprotoval vsakršnemu disciplinskemu ukrepu, dokler ne bodo obožbe proti D'Ovidiu podkrepjene s tehničnimi dokazi. Policija in orožniki bodo jutri med razpravo sprejeli izredne varnostne ukrepe: »Ordine Nero« je namreč zagrozil z atentati.

PRIPRAVE NA ŽENEVSKO KONFERENCO

V Kairu začetek dolge poti Kissingerja po Bližnjem vzhodu

Arabske države so že zahtevale sodelovanje Odbora za osvoboditev Palestine - Izraelci naseljujejo cisjordanске predele

KAIRO, 9. — Ameriški državni tajnik Henry Kissinger je prišel danes ob 17.45 po srednjeevropskem času v Kairo, kjer se bo zadržal do pojutrisnjega dne. Po tem bo ameriški predstavnik obiskal druge prestolnice Bližnjega vzhoda, kjer se bo razgovarjal glede vprašanj rešitve problemov, ki tajejo to področje. Na kairskem letališču je ameriškega gosta sprejel egiptovski zunanji minister Fahmi, ki ga je potem spremljal do palače »Alatnara«, kjer se bo Kissinger zadržal do svojega odhoda iz egiptovskega glavnega mesta.

V današnjih večernih urah se je Kissinger sestal s predsednikom Sadatom v njegovi zasebni rezidenci. Po tem pogovoru, ki je bil razmeroma kratek, se bo Kissinger razgovarjal jutri zjutraj z zunanjim ministrom Fahmijem, a zvečer bo imel daljši pogovor s predsednikom Sadatom. Predvideva, da bodo ti pogovori trajali več ur. Kissinger bo odšel iz Kaira pojutrisnjem zjutraj. Odgovorbo iz Damask.

O čem bodo Kissinger in egiptovski državni predstavniki razpravljali na jutrišnjih pogovorih? Egiptovski časopis Al Ahrām piše, da bodo egiptovski državni obravnava naslednja vprašanja: 1. podrobna ana-

prekrškov sta sodnika izdala zaporni nalog tudi proti inženirju Mariu Paviju.

Do tu sporočilo notranjega ministrstva. Kako so preiskovalci prišli na sled prevratnikom? Po vesteh iz turinskih sodnih krogov kaže, da so zaporni nalogi posledica zasliševanja Maria Pavie, zadnjega turinskega federala, ki je bil na ukaz dr. Violanteja aretirani pred nekaj dnevi. Kaže namreč, da se je Pavie v dneh po pogrebu »črnega princea« Junia Valeria Borgheseja udeležil raznih sestankov, med katerimi naj bi pripravili operativni načrt za državni udar.

Od aretiranih sta bolj znana kemijski analist Giacomo Micalizio iz Palerma in odvetniški pripravnik Leopoldo Parigini. Prvi je po kaptulaciji Italije služil v zloglasnem odredu Borghesejevih morilcev »X. MAS«, drugi pa je bil nekaj časa aktiven član modenske federacije MSI. Agenti so ga aretirali zgodaj zjutraj v Moeno pri Trentu, kjer se je mudil po opravkih. Po dvakratni preiskavi v njegovem uradu naj bi preiskovalci odkrili zveze z zelo kompromitiranimi zapiski in ciklostiliran list, na katerem naj bi bile glavne točke prevratniškega načrta in ki naj bi predvideval ugrabitev sodnika Violanteja ter vrste vidnih politikov.

Do tu znana dejstva, ki pa vsiljujejo vrsto vprašanj, na katere ni odgovora. Prvo vprašanje je, če je pojmljivo, da ljudje, ki resno pripravljajo d. lvi udar razmnožijo na ciklostil glavne točke operativnega načrta in ga razposljejo pristaešem? Je mogoče, da osebe kot so aretirani, zberejo okrog sebe peščico dovolj odločnih vojakov, da strmoglavijo demokracijo, če se to ni posrečilo bolj odločnim ljudem, ki so uživali v desničarskih krogih veliko večji ugled? V kakšni zvezi so bili zarotniki s prevratniki, ki jih omenjajo v doslejših SID, ki jih je minister Andreotti pred nedavnim izročil sodnikom?

Na prvi pogled se nam vsiljuje nezaupanje in dvom. Odkritje slednjih zarotnikov nas spominja na prve vezi o odkritju »prevratniške organizacije« Vetrovica. Ničče ni verjel, da bi Porta Casucci, ali odvetnik De Marchi bila sposobna voditi državni udar in umor vseh dva tisoč politikov, sindikalistov in kulturnih osebnosti, ki so bili na proskripcijskem seznamu. Nadaljnja preiskava pa je pokazala, da so bili za tema drugi vplivnejši ljudje, ki so imeli tesne vezi z določenimi vojaškimi krogi. Bo tudi tokrat tako?

Preseneča vsekakor dejstvo, da ljudje in organi, ki so še do včeraj gnali veliki hrup zaradi nasprotništva si ekstremizem in so stalno opozarjali na nevarnost levčarskih izvenparlamentarnih skrajnežev, kar na lepem vidijo fašista in prevratnika za vsakim vogalom. Uspeh dolgoletnega boja demokratičnih sil, ali pa načrtno dvigvanje prahu? Ali pa gre za posodobljeno uprizoritev pravilice o pastiru in volku, v kateri je pastir toklikokrat spravil na led prijatelje s klicanem na pomoč, ko volka ni bilo, da mu niso prišli na pomoč, ko jo je krvavo potreboval. Ali mislijo tako navaditi narod na poskus državnega udara (koliko jih je bilo v zadnjem desetletju), da ob pravem trenutku ne bo reagiral?

MILAN, 9. — Na milanskem sodišču so danes uradno potrdili vest, da je preiskovalni sodnik Ovilio Urbisci izdal zaporni nalog proti znanemu bančniku Micheleju Sindoni zaradi potvorbe računskih knjig in protizakonite delitve dobička.

Sodnik je izdal zaporni nalog že pred nekaj dnevi, prve neuradne govorice pa so se začele širiti šele sinoči, ko je bilo že očitno, da je bančnik zbežal roki pravice in je našel varno zatočišče v tujini.

Po sporočilu radijske postaje »Europa Uno« je Sindona v Ženevi in v vseh krajih, bo zelo težko, da ga švicarsko sodstvo izroči italijanskemu. Bančnik je postal namreč švicarski državljani, meddržavni sporazumi o ekstradiciji pa po navadi ne jemljejo v poštev izročitve svojih državljanov tuji pravici. Najbolj veliki težavi s sodstvom, razen če bi se ne vrnil v Italijo. Vse kar se mu bo zgodilo bo, da se bo moral odpoledati svojemu finančnemu imperiju, ki je že itak bankrotiral.

Zaporni nalog, ki ga je dr. Urbisci podpisal proti Sindoni, je posledica preiskave o poslovanju banke Unione, ki jo je sodstvo začelo po poročilu italijanske osrednje banke zaradi domnevnih proračunskih nepravilnosti. To pa ni edina preiskava v teku proti Sindoni: sicilski bančnik je pred kratkim dobil sodno sporočilo v zvezi z bankrotom svoje finančne družbe in zaradi domnevnih kršitev zakona o bančnem

poslovanju, ki naj bi jih zagrešili v njegovih bankah.

Težko se je znajti v labirintu denarnih in borznih spekulacij, na katerih je Sindona osnoval svoj imperij in zato ne gre, da bi se spuščali v podrobnosti. Kaže pa vsekakor, da je v razprednem sistemom mednarodnih družb izvažal kapital iz Italije in pri tem še mlačno zaščitil. Njegov imperij se je zrušil zaradi prednih spekulacij na mednarodnem denarnem trgu in zaradi strogosti ameriških finančnih zakonov.

Prva je namreč propadla njegova newyorská banka »Franklin«, ki je povlekla za seboj v brezno vse ostale družbe, osnovane na sistemu »veznih posod«. Ironija usode. Sindona je propadel zaradi strogosti ameriškega zakona, zakona države, na katero je bil v veliki meri vezan njegov uspeh. Njegova kariera se je začela na Siciliji (rodil se je v Pattiju pred 53 leti) z izkrcanjem ameriških čet. Takrat se je polastil ogromne kamiona in ga je poslužil za odvoz povrtnine zavaznikov. Od Američanov se je Sindona naučil tudi umetnosti poslovanja v borzi in kaže, da je bil v tem res strokovnjak: dokler se je omejeval na dejavnost borznega svetovalca, so ga vsi industrijske krize in denarnih spekulacijah, kar mu je prineslo sloves »čarodeja borse in finančnega poslovanja«.

V nekaj letih se je povzpnil na raven mednarodnega bančnika, ki je imel interese po vsej Evropi in tudi preko Atlantika v ZDA. Njegove spekulacije pa so bile vedno nejasne in pri vsej njegovi dejavnosti so si vsi vedno postavljali vprašanje: »Koga zastopa?« Odgovor ni bil enoten: nekdo je trdil, da ima za seboj Vatikan, drugi, da zastopa močnega ameriške kroge, tretji, da posluje v imenu mafije. Sindona se obožbe vedno zavrnili. Trdil je, da upravlja anonimni kapital, ki pa vsekakor ni sad protizakonite dejavnosti.

Kot industrijec ni imel veliko uspeha, zato pa je imel veliko sreče v denarnih spekulacijah, kar mu je prineslo sloves »čarodeja borse in finančnega poslovanja«. V nekaj letih se je povzpnil na raven mednarodnega bančnika, ki je imel interese po vsej Evropi in tudi preko Atlantika v ZDA. Njegove spekulacije pa so bile vedno nejasne in pri vsej njegovi dejavnosti so si vsi vedno postavljali vprašanje: »Koga zastopa?« Odgovor ni bil enoten: nekdo je trdil, da ima za seboj Vatikan, drugi, da zastopa močnega ameriške kroge, tretji, da posluje v imenu mafije. Sindona se obožbe vedno zavrnili. Trdil je, da upravlja anonimni kapital, ki pa vsekakor ni sad protizakonite dejavnosti.

Leta 1971 je prepustil vse svoje družbe v Italijo v upravo zetu, sam pa se je posvetil predvsem poslovanju v ZDA, kjer naj bi bil zakon pravičen in naj bi spoštoval zahteve tržišča. Vzrok njegovega besa je bil, da so mu italijanski industrijski mogotci onemogočili naskok na finančno družbo Bastogi in preko te na Montedison.

Strogost ameriških zakonov, ki jo je Sindona tako hvalil, mu je bila usodna. Ni ga rešilo prijateljstvo z bivšim predsednikom Nixonom, kateremu je ponudil milijon dolarjev za volilno kampanjo in čigar pravne urada je bil klient. Po drugi strani, čeprav nehoti, je Sindona imel prste vmes pri Nixonovem padcu: palačo Watergate, po kateri je znani vohunski škandal dobil ime, je zgradila njegova družba Generale Immobiliare.

Zaporni nalog seveda še ne pomeni dokončne razsodbe o krivdi, ki pa vsekakor sodni akt, ki pomeni konec Sindonovega poslovanja v Italiji. Vrata v urade ministrov bi mu morala biti zaprta, odpreti (čeprav je malo verjetno) pa bi se mu morala vrata zopet odpreti.

Zaporni nalog proti Sindoni bo verjetno razveselil tiste kroge, ki so zaskrbljenostjo sledili dejavnosti »borznih golpistov«. Stečaj Sindonovih bank je dokazal, da so bili njihovi dvomi in sumi utemeljeni, sodstvo pa je pokazalo, da namerava

Rasni neredi v Bostonu: policijski agent Roger Delmiano kaže kamen, s katerim so mu demonstranti razbili vetrobran njegovega službenega vozila. Neredi so posledica uvajanja rasne integracije v bostonskih šolskih zavodih. Obracun spopadov je doslej nad 20 ranjenih

»ČARODEJU« BORZNIH ŠPEKULACIJ JE ODKLENKALO

Milanski sodnik izdal zaporni nalog proti sicilskemu bančniku M. Sindoni

Poslovnik je vsekakor pravočasno pobegnil v tujino - Odgovornost italijanskih vodilnih krogov

kaznovati krivice, čeprav z zamudo. Zadovoljstvo pa nas ne sme preslepiti, da bi sicilskemu bančniku naprtili vso krivdo za »gospodarsko kriminalko«, ki jo je spisal v teh letih. Če je lahko nemoteno spletal svoje mreže in delal na robu kazenskega zakonika, je očitno, da je užival podporno vplivnih krogov. Kdo mu je pomagal? Vprašanje je zlasti upravičeno v trenutku, ko tri največje italijanske javne banke rešujejo njegove bančne zavode takorekoč z denarjem nas vseh.

Sindona je bil izredno spreten karerist, ki se je ognil vsem čerem italijanskega finančnega zakonika in izreden prepričevalec. K njegovemu slovesu vsemogočnosti in spretnosti pa so brez dvoma pripomogle tudi govorice, da deluje v imenu KD, Vatikana ali celo mafije.

Neizpoljene obljube o zakonski ureditvi džungle italijanske borse vpletajo v zadevo Sindona politike, ki so v zadnjih letih vodili italijansko gospodarstvo. Zazeleli bi bilo, da bi sodna preiskava vsaj izčrpno dokazala, da ni bil sicilski bančnik deden zavestne podpore v visokih krogih državnega aparata.

Pripadnice gibanja za osvoboditev ženske vztrajno nadaljujejo osvajanje se zadnjih barikad moških prepričev: slika kaže ljubko Marilyn Marotta med »spopadom« z gasilskimi škornji

FORDOVI PREDLOGI ZA BOJ PROTI INFLACIJI

Gospodarska kriza pesti tudi Amerikance

V ospredju energetska kriza

WASHINGTON, 9. — Združene države Amerike razmišljajo resno o posledicah energetske in splošne gospodarske krize, ki je zajela ves svet. Doslej so se Amerikanci čutili nekoliko izvzeti iz splošnih dogajanj v svetu, kakor, da bi jim njihov gospodarski in družbeni sistem zagotavljal nekakšno imunetost pred boleznimi, ki se porajajo na svetovni ravni. Sedaj pa je postalo očitno, da je svetovna energetska kriza prizadela tudi njih.

Zakaj? Še pred časom so Amerikanci zatirjali, da je njihova vsakodnevna uporaba petrolejskih proizvodov le za 15 odst. odvisna od inozemstva, sedaj pa prihajajo poročila, da ta znesek morda okoli 30 odst. Ta številka pa postane pomembna, če pomislimo, da je treba uvoziti skoraj tretjino energetskih surovin (predvsem petroleja).

Znano je, da so Amerikanci do sedaj zelo razpisno delali z energetskimi viri. Sredni New York so zgradili ogromno palačo — nebotičnik, kjer dan in noč svetijo luči in delujejo aparati za klimatizacijo. Takih naprav je v New Yorku in v vsej Ameriki na pretek. Njihovo delovanje pa zahteva seveda porabo ogromnih količin energije. Do sedaj so Amerikanci bili prepričani, da bodo živeli še naprej v takem izobilju. Sedaj pa so se nenadoma znašli pred dejstvom, da je tudi za njih nastopil čas varčevanja.

V tej zvezi je ameriški predsednik Gerald Ford naslovil včeraj Amerikancem poziv, naj bi s prihodnjim letom državna uprava zvišala davčne dajatve za 5 odst. Ford meni, da bi ta ukrep prispeval k korenitemu zaviranju inflacije, ki tare tudi ZDA. To povečanje davščin, naj bi prizadelo posebno srednje sloje, se pravi tiste ljudi, ki imajo letni dohodek večji od 15.000 dolarjev. Nižji dohodki bi bili v določenih meri oproščeni teh novih davščin.

Reakcija na Fordov predlog je bila zelo različna. Poslovni, kapitalistični in bančni krogi so jo sprejeli z zadovoljstvom, pomisleki pa prihajajo s strani raznih poslancev in članov kongresa, ki skušajo zaščititi določene sloje prebivalstva. Negativen pa je bil tudi odgovor predstavnikov sindikatov.

Če upoštevamo vse, kar se dogaja sedaj v ZDA, lahko rečemo, da je Ford predlagal 5-odstotno povzvišanje davščin v okviru boja proti inflaciji, upoštevajoč predvsem interese velikih industrijskih in finančnih družb ter je skušal zvrniti breme sedanjih konjunkturalnih na ramena srednjih slojev, ob upoštevanju dejstva, da se življenjska raven ameriškega delavstva ne sme okrniti preveč, čeprav bo tudi to v neki meri prizadevalo. Prav gotovo se predsednik za to, da bi ostrejši poseg na tem področju na škodo delavcev pomenil tudi prelomnico v ameriškem družbenem življenju.

V kratkem bi morala ameriška spodbudna zbornica prekiniti svoje delo ter oditi na dopust, toda »speakers« poslanske zbornice je že sporočili, da bo po pozval poslance, naj odložijo počitnice ter naj se posve-

12 del

na repertoarju

(Nadaljevanje z 2. strani)

scenske postavitve drugih gledališč. Zagotovilo si je tudi eno absolutno novost.

S Puccinijevim *Triptihom* se bo gledališče poklonilo skladateljevemu spominu ob 50-letnici njegove smrti. Režija je zaupana Giancarlu Menottiju, dirigiral bo Giacomo Zanini. Med znanimi pevci naj omenimo Alda Bottiona, Navio Mario Goltaro, Eleno Mauti Nanziano in Alberta Rinaldija.

Druga na sporedu bo Donizettijeva komična opera *»L'ubavni napoj«* (*L'elisir d'amore*) z dirigentom Olivierom De Fabrittisom in v režiji Tržančane Martie Lantieri. V vlogi Dulcamare bo nastopil sloviti basist Paolo Vassanotto.

Oliviero De Fabrittis bo dirigiral tudi naslednjo Verdijevo opero *»Il due Foscari«*, v kateri se bo tržaškemu občinstvu po lanskem izrednem uspehu ponovno predstavil tržaški basist Piero Cappuccilli.

Gianfranco Masini bo dirigiral opero Francesca Cilee *»Adriana Lecouvreur«*, v kateri bo naslovnio vlogo pela po splošni oceni trenutno najboljša sopranistka na svetu Spanka Montserrat Caballé. Ob njej bo nastopila še španski tenorist Jose Carreras in mladi furlanski pevec Ferruccio Furlanetto, ki se je uveljavil na koncertu v okviru »Alpe - Adria« v Vidnu.

Izvedbo Čajkovskega opere *»Eoginij Onegin«* so zaupali jugoslovanski trojki: dirigentu Oskarju Danonu, režiserju Mladenu Sabliču in scenografu Miodiru Denicu. Naslovno vlogo bo pel Grk Costas Paskalis, vloga Tatjana Josella Jela in Olge Bruna Baglini.

Enodejansko absolutno novost Luciana Chaillyja *»Sogno (na forse na)«* po Pirandellovi komediji, bo dirigiral Nino Sanzognio. Isti dirigent bo vodil tudi orkester določila Verdi pri nastopu baletnega zbora »Gran Teatro del Liceo« iz Barcelone z De Fallom baletom *»Triloginik«* (*El Sombrero de tres picos*).

Wagnerjevega *»Parsifala«* z nastopom nemških pevcev v glavnih vlogah, bo dirigiral v Trstu že poznani Georges Sebastian.

V Verdijevega *»Falstaffa«* pod vodstvom dirigenta Bruna Bartolettija bo nastopil v glavni vlogi angleški basist Peter Glossop.

Za celovečerni balet si je vodstvo gledal: zagotovilo nastop ansambla *»Grand Theatre«* iz Zeneve, ki bo izvajal balet na glasbo Stravinskega, Hindemitha, Čajkovskega in Bizeta.

Smareglievo opero *»La Falena«* po legendi Silvia Benca, bo dirigiral Giannandrea Gavazzeni. Peli bodo Leyla Gencer, Rita Lantieri in mladi Tržančan Aurio Tomich.

Bruno Bartoletti bo dirigiral tudi Puccinijovo opero *»Mignon Lescart«* z bolgarsko sopranistko Raino Kabaivansko v naslovni vlogi. Za zaključek sezone v aprilu prihodnjega leta bodo gledali znano Straussovo komično opero *»Kavalier v rožah«* pod taktirko Dietfrieda Berneta in s celo vrsto odličnih dunajskih pevcev v glavnih vlogah.